

3

Ribič

GLASILO SLOVENSKEGA RIBIŠTVA

LETO 2022
LETNIK LXXXI
ISSN 0350-4573

Dist sulcev. Foto: Hany Bany

PROJEKTNO DELO

Z novim letom smo na RZS odprli projektno delovno mesto – sodelavec RZS za naravovarstvo in ekologijo. Osnovni namen te odločitve je vedno bolj zahtevno vprašanje naravovarstva, povezano z naraščajočimi posegi v okolje, ki nedvomno zahteva strokovnjaka s tega področja. V ta namen smo objavili dva razpisa, na katerih smo kot najprimernejšo kandidatko izbrali dr. Polono Pengal. Dr. Pengal je biologinja/ihtiologinja z več kot dvanajstletnimi izkušnjami dela na najrazličnejših projektih, ki so vezani na ribe in ohranjanje naravnih habitatov zanje.

Strokovna sodelavka za področje naravovarstva in ekologije bo zadolžena za spremljanje vseh strateških dokumentov, ki vsebinsko zadevajo sladkovodno ribištvo in priprave ustreznih odzivov in odgovorov nanje. Tu izpostavljam problematiko priprave novih dokumentov, kot so: Načrt upravljanja rib od leta 2022 naprej, načrti upravljanja ribiških območij in novi ribiško-gojitveni načrti. Sodelavka bo vpletena pri vseh aktivnostih zveze z ministrstvi, lokalnimi skupnostmi, Zavodom za ribištvo Slovenije, Zavodom RS za varstvo narave in drugimi organi. Spremljala bo aktivnosti doma in na ravni EU glede predlogov vseh pravnih aktov, vezanih na ekološko področje in s svojim delom zagotavljala podporo delovnim telesom RZS. Prav tako bo izvajala aktivnosti glede monitoringa ribojedih ptic in zveri (ptice, vidra). Sodelovala in zastopala bo RZS na seminarjih in dogodkih, ki obravnavajo vprašanja zaščite rib in ribiškega upravljanja, rabo in posege v vodna telesa ter podobno naravovarstveno tematiko. Glede na velik pomen pridobivanja projektnih sredstev za naravovarstvene organizacije bo sodelavka

sledila objavam takih projektov na državni ravni in ravni EU, namenjenih za raziskovanje domorodnih vrst rib in varovanje njihovega habitata. Obenem bo pripravljala podlage za sodelovanje RZS pri teh razpisih skupaj z zunanjimi partnerji.

Glede na številna konkretna vprašanja pri izvajanju ribiškega upravljanja bo delo strokovne sodelavke zajemalo tudi delo z ribiškimi družinami. Če imate kakršnakoli odprta vprašanja, vezana na posege v vodotoke, vodnih havarij ali težave – npr. pri ugotavljanju škode na ribjem življu in v postopkih uveljavljanja odškodnin –, vam bo strokovna sodelavka na razpolago za strokovne nasvete in za potrebno pomoč pri usklajevanju dogovorov z ustreznimi deležniki. Za kontakt se obrnite na sekretarja RZS preko naslova sekretar.rzs@ribiska-zveza.si. Verjamemo, da vam bo taka pomoč prišla prav in jo boste znali izkoristiti.

Lep pozdrav in dober prijem,

dr. Miroslav ŽABERL,
predsednik RZS

RIBIČ

GLASILO SLOVENSKEGA RIBIŠTVA

Ribič je z odločbo Ministrstva za kulturo, št. 61510-42/2014/3, izdano 16. 5. 2014, vpisan v razvid medijev pod zaporedno številko 1880.

ISSN 0350-4573
UDK 632

Izdaja
Ribiška zveza Slovenije,
1001 Ljubljana, p. p. 2974.

Izhaja vsak prvi teden v mesecu, razen številki 1-2 in 7-8, ki so združene.

Uredništvo in uprava:
Tržaška cesta 134
1000 Ljubljana

Telefon:
uredništvo: (01) 256 12 97
tajništvo: (01) 256 12 94
041 738 849
telefaks: (01) 256 12 95
www.ribiska-zveza.si

NASLOVI ELEKTRONSKE POŠTE
RIBIŠKE ZVEZE SLOVENIJE:

Ribiška zveza Slovenije
info.rzs@ribiska-zveza.si

sekretar RZS
sekretar.rzs@ribiska-zveza.si

tajništvo RZS
tajništvo.rzs@ribiska-zveza.si

računovodstvo RZS
racunovodstvo.rzs@ribiska-zveza.si

uredništvo glasila Ribič
glasiloric.rzs@ribiska-zveza.si

Transakcijski račun:
02010-0017838266

UREDNIŠTVO:
Odgovorna urednica:
Nuška Božičnik

UREDNIŠKI ODBOR:
predsednik:
Igor Kloboves

člani:
Egon Dolenc, Drago Ornik,
Boštjan P. Zagožen, Peter Weibl

ČASOPISNI SVET:
člani:
dr. Jože Ocvirk,
dr. Božidar Voljč

Lektoriranje:
Alenka Ličen

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost se od glasila obračunava davek na dodano vrednost.

Naklada: 11.000 izvodov

Priprava za tisk in tisk:
Tiskarna SCHWARZ PRINT, d. o. o.

Vsebina

OBVESTILO

- Projektno delo
dr. Miroslav Žaberl 42

OHRANIMO NARAVO

- Projekt Vipava
Borut Jerše 44

INTERVJU

- Delovanje društva za preučevanje rib Slovenije
Borut Jerše 47

POGLEDI

- O ribogojstvu v ZRD Celje
Boris Skalin 50
Dame in muharjenje
Nina Kramar 51

SREČANJA

6. mednarodno srečanje funkcionarjev S.C.A.A.
Marijan Gaber 53

PREDSTAVITEV RIBIŠKIH DRUŽIN

- Ribiška družina Bistrica
Uredništvo 54

RIBOLOV

- Marmorno leto
Jure Gombač 56
Anatomija kraparskih navez
Niko Hari 58
Članki v vodilnih evropskih muharskih revijah – pomemben element v promociji naših muharskih voda v tujini
Borut Jerše 61

DRŽAVNA TEKMOVANJA

- Državni prvak med mladimi muharji je bil znan še v zaključku prvenstva
Drago Ornik 63

ZASLUŽIJO SI NAŠO POZORNOST

- Vsi so ribiči
Jože Šmejc 64

REPORTAŽA

- Muharjenje na kraljico morja
Rasmus Ovesen 66

IZ RIBIŠKIH DRUŽIN

- Ribič, gasilec, naš Grega
Marjan Gorišek 69
Mladi ribič david škrinjar na trnek ujel krapa, težkega 20 kg
Jože Žerdin 69
Nova pridobitev
Jožef Smolej 70
Dravski starosta
David Babič 71
Denis Pivar je tudi ljubiteljski risar
Jože Žerdin 72
Božično-ribiško srečanje ribičev društva upokojencev Ljutomer
Jože Žerdin 73
Odpravil se je na krapolov in ujel 45 kg težkega soma
Jože Žerdin 73

MLADI RIBIČ

- Ribolov nas združuje, vztrajnost se splača
Blaž Dominik 74

ZANIMIVOSTI

- Kundža, panter s Kamčatke
Borut Jerše 76

V SPOMIN

- Milan Zgonc 78
Ivan Loparič 78
Jordan Kogoj 78
Boris Kosmač 78
Zvonko Abjanovič 78

RIBIČI KUHAJO

- Priprava toplotno obdelanih sladkovodnih rib
Borut Jerše 79

V posameznih prispevkih izražena stališča ne predstavljajo nujno tudi stališč uredništva.

Obvestilo dopisnikom Ribiča

Dopisnike prosimo, da svoje prispevke pošiljajo na e-naslov:

glasiloric.rzs@ribiska-zveza.si.

Prispevke za glasilo Ribič je treba poslati uredništvu trideset (30) dni pred izidom, nujna obvestila pa dvajset (20) dni pred izidom.

Poslanih prispevkov ne vračamo, razen na avtorjevo željo. Izvirnike hranimo 15 dni od objave v glasilu.

Po sklepu predsedstva RZS z dne 18. oktobra 2003 ne honoriramo:

- pism bralcev,
- kapitalnih ulovov,
- obvestil,
- poročil o delu strokovnih delovnih teles RZS.

Nenaročene prispevke bomo objavljali skladno z razpoložljivim prostorom in njihovo aktualnostjo. Da bi se izognili neobjavam, občasnim dopisnikom svetujemo predhodni posvet z odgovornim urednikom, da bi skladno s programsko zasnovo zagotovili tematsko uravnoteženost vsebine Ribiča.

Uredništvo

PROJEKT VIPAVA

V osemdesetih letih prejšnjega stoletja je regulacija močno posegla v reko Vipavo in spremenila podobo Vipavske doline. Vipava je tedaj izgubila večino rečnih meandrov in stranskih rokavov, s čimer sta se spremenila vodni tok in rečno dno, močno sta bili osiromašeni tudi vodna in obvodna vegetacija. Ob tem so na celotni dolžini reke zgradili tudi vrsto pregrad, ki so imele negativen vpliv predvsem na ribe, saj so jim preprečevale migracijo.

Po treh desetletjih je reka Vipava končno le dočakala tudi prvi projekt, v katerem je en del namenjen tudi renaturaciji reke. Projekt pod imenom VIPava, ki ga sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj, je eden od zelo pomembnih projektov za ohranjanje in izboljšanje stanja ogroženih živalskih vrst in habitatov v Vipavski dolini. Gre za enega od projektov v okviru evropske kohezijske politike, ki je glavna naložbena politika Evropske unije in med številnimi nameni podpira tudi trajnostni razvoj. Projekt sledi izhodiščem Operativnega programa za izvajanje kohezijske politike za obdobje 2014–2020 in je eden od prednostnih projektov za izvedbo v okviru Programa upravljanja območij Natura 2000 v tem obdobju.

Vodilni partner projekta je postal Zavod za ribištvo Slovenije, vodja projekta pa Nastja Pajk, strokovna sodelavka I v Strokovno raziskovalni službi Zavoda.

Po diplomi iz biologije leta 2010 se je zaposlila v podjetju Oikos d. o. o., kjer je predhodno opravljala že študentsko delo. Sodelovala je pri presojah vplivov na okolje; pokrivala je področje narave. Leta 2011 se

je zaposlila na Zavodu za ribištvo Slovenije, kjer je sprva pripravljala smernice, projektne pogoje in mnenja za prostorske načrte in druge posege v vodna telesa. Kasneje je sodelovala pri monitoringu rib in piškurjev v okviru Nature 2000. Leta 2017 je ZZRS kot vodilni partner pridobil Projekt VIPava, njegovo vodenje pa je prevzela Nastja Pajk.

Zaprosili smo jo za pogovor, v katerem nam je pojasnila veliko zanimivih podatkov o projektu.

Kakšni so cilji projekta VIPava?

Projekt VIPava je naravovarstveni projekt, katerega glavni cilj je ohranjanje in izboljšanje stanja ogroženih živalskih vrst in habitatov v Vipavski dolini. Zajema vrsto aktivnosti, s katerimi bi radi izboljšali stanje reke Vipave ter nekaterih obrečnih in močvirnih habitatov (in seveda živalskih vrst, vezanih nanje), aktivno se ukvarjamo tudi z izboljšanjem stanja dveh ogroženih vrst ptic. Poleg varovanja ogroženih vrst živali pa se v sklopu projekta ureja tudi učna pot ob Vipavi, s pripadajočo spletno aplikacijo in tiskanim zemljevidom, ki bo namenjena splošni javnosti.

Vodilni partner projekta je Zavod za ribištvo Slovenije, vodja projekta pa Nastja Pajk. Foto: Arhiv občine Ajdovščina.

Lokacija gradbenih del. Vir: ARSO, Atlas okolja, DRSV.

Zavod za ribištvo Slovenije je vodilni partner. Kateri so še drugi partnerji? Kakšno je sodelovanje z drugimi partnerji?

Projekt VIPava je kohezijski projekt, kjer sodeluje sedem partnerskih institucij. Zavod za ribištvo Slovenije (ZZRS) je vodilni partner, poleg nas pa so pridruženi še Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije (DOPPS), Zavod RS za varstvo narave (ZRSVN), Direkcija RS za vode (DRSV) in tri občine v Vipavski dolini: Ajdovščina, Miren-Kostanjevica in Mestna občina Nova Gorica. Pri tovrstnih projektih, ki zajemajo veliko število različnih aktivnosti, je sodelovanje več partnerjev iz različnih institucij ključno, saj lahko vsak od partnerjev prispeva svoje strokovno znanje, svoj pogled na problem in svoje predloge za reševanje. Na ta način se aktivnosti kvalitetnejše in bolj celostno izvajajo. Hkrati pa sodelovanje z lokalnimi občinami, zaradi njihovega boljšega poznavanja lokalnih razmer, močno pomaga pri komunikaciji s prebivalstvom. Seveda tovrstno

delo prinese tudi več komunikacije in usklajevanja med partnerji, vendar prednosti to zagotovo presegajo. Moram poudariti, da smo se v projektno skupino VIPava povezali krasni ljudje, ki odgovorno izvajamo svoje naloge in si med seboj pomagamo, tako da mi je vodenje res v veselje.

Cilj projekta je izboljšanje stanja več ogroženih živalskih vrst in habitatov. Katere vrste vse so zajete?

Projekt zajema več ogroženih živalskih vrst, ki so kvalifikacijske vrste za omrežje Natura 2000, kamor spada tudi velik del Vipavske doline z reko Vipavo. Živalske vrste, ki se jim trudimo izboljšati življenjske pogoje in habitate, so:

- Vidra – pri tej vrsti smo se namenili ugotoviti velikost njene populacije, saj je bila ta pred začetkom projekta neznana, in izboljšati

Območje izkopa stranskega rokava Vipave pri Dolenjah pred gradbenimi posegi. Območje je bilo po regulaciji Vipave zasajeno s tujerodnimi topoli, nekdanji meander Vipave pa zasut. Vir: Arhiv ZZRS.

Na katerih delih reke Vipave poteka projekt?

Projekt potekala na celotnem toku Vipave ter tudi na mokriščih in stoječih vodah Vipavske doline. Seveda je odvisno od tega, katero ciljno vrsto vzamemo v obravnavo. Pri vidri npr. smo popisovali njeno stanje vzdolž celotnega toka Vipave in njenih pritokov, prav tako tujerodne želve odstranjujemo iz stoječih vodnih teles celotne Vipavske doline. V zgornjem toku reke Vipave, med Vipavo in Ajdovščino, smo preoblikovali 4 neprehodne pregrade na način, ki omogoča razmere za prehajanje rib. Na vtoku v Novakovo mlinščico smo izkopali prodni zadrževalnik, pri kraju Dolenje smo izkopali stranski rokav reke Vipave, pri kraju Brje pa iz vtočnega dela obstoječega rokava odstranili nanose sedimentov in v bližini izkopali dve mlaki. Na vseh območjih, kjer smo izvajali gradbene posege, smo odstranjevali tudi tujerodne vrste rastlin.

Izkopan stranski rokav Vipave pri Dolenjah nekaj mesecev po končani gradnji. Vtočni objekt s prodnim zadrževalnikom in iztočni del sta utrjena, vmesni del pa je naraven, z razširitvami in zožitvami struge, panji, vkopanimi debli, skalami, pragovi in zatokom. Vir: Arhiv ZZRS.

stanje njenega prehranjevalnega habitata (torej izboljšanje stanja ribjih populacij v Vipavi).

- Več vrst dvoživk in hrošč - močvirski krešič – to so vrste, vezane na mokrišča Vipavske doline. Kot krovno vrsto smo tu izpostavili laško žabo, ki je najbolj ogrožena evropska dvoživka, ukrepi, ki smo jih izvajali za njeno varstvo, pa bodo koristili vsem vrstam, ki živijo na tem delu projektnega območja.

- Močvirska sklednica – pri tej vrsti smo se osredotočili na odstranjevanje tujerodnih želv, ki so hud tekmeč za življenjski prostor, raziskovali smo gibanje in gnezdenje močvirskih sklednic, v načrtu pa sta tudi izkop in ureditev dodatnega vodnega habitata (mlake) za močvirsko sklednico.

- Hribski škrlanec – za varstvo te ogrožene ptice je projektni partner DOPPS očistil 25 hektarov nekdanjih pašnikov nad vasjo Gojače, s čimer so izboljšali habitat ptice.

- Črnočeli srakoper – ta ptica je vezana na ekstenzivno kmetijsko krajino in je danes močno ogrožena. Ena od dveh preostalih slovenskih populacij se nahaja na Ajdovskem polju. Za njeno varstvo je DOPPS zasadil več kot 150 sadik dreves, ki bodo srakoperju služili kot mesta za gnezdenje in lovne preže, hkrati pa aktivno spremljajo gnezditve, aktivnost in številčnost srakoperjev.

- Strašnič mravljiščar – s tem posebnim in ogroženim metuljem se v okviru projekta ukvarja ZRSVN. Morda ta metulj ni preveč poseben na pogled, ima pa zelo zapleten in zanimiv razmnoževalni krog ter je po življenjskih zahtevah vezan na močvirne travnike. Za njegovo varstvo se v okviru projekta ureja dodaten habitat, očistili smo dva hektarja veliko zaraščajočo površino ter jo posejali z zdravilno strašnico, ki je nujna za razvoj metulja.

- Rogač – za to ogroženo vrsto največjega slovenskega hrošča smo na več območjih postavili skladovalnice hlodov, primerne za razvoj hroščevih ličink.

Projekt je potekal že štiri leta, od jeseni 2017 do jeseni 2021, lani pa ste ga podaljšali še za dve leti. Kako ste zadovoljni s trenutnimi rezultati oziroma potekom projekta?

Res je, projekt VIPava smo lansko jesen podaljšali za dve leti, kar nam bo omogočilo dokončanje nekaterih aktivnosti, ki bi jih sicer morali zaključiti do jeseni 2021. Podaljšanje pa nam bo tudi omogočilo izvedbo dodatnih aktivnosti. Izvedli smo večino gradbenih del (manjka le še brv v soteski Pekel v okviru učne poti ob reki Vipavi) in terenskih popisov, treba pa je preveriti še učinek posegov, kar bomo storili v prihodnjih dveh sezonah, ter do konca urediti načrtovano učno pot ob Vipavi. Od dodatnih aktivnosti bomo izkopali mlako za močvirsko sklednico, podaljšali izlavljanje tujerodnih vrst želv in odstranjevanje tujerodnih vrst rastlin. Na območju, kjer izvajamo ukrepe za izboljšanje stanja metulja, bomo izvedli dodatna dela za preprečitev pretiranega zastajanja vode na zemljišču. Z rezultati smo do sedaj zelo zadovoljni. V 2020 smo izvedli gradbena dela za izboljšanje stanja laške žabe in učinek po preverjanju je bil zelo razveseljiv, saj smo zabeležili opazno povečanje števila laške žabe med mrestenjem (povečanje številčnosti osebkov za 50 % glede na prejšnje popise). Prav tako smo zadovoljni z izvedbo gradbenih del na drugih območjih reke Vipave, dejansko uspešnost ureditev pa bo pokazal monitoring rib v naslednjih sezonah.

Eden od ciljev projekta je tudi izboljšanje življenjskih pogojev za vidro ter posledično za ribje vrste v Vipavi in pritokih. Kateri posegi so usmerjeni v to smer?

V okviru omenjenega cilja smo v zgornjem toku reke med Vipavo in Ajdovščino sanirali štiri za ribe neprehodne pregrade na strugi reke. Pregrade so bile umeščene v strugo ob regulaciji Vipave v 80. letih prejšnjega stoletja, s tem pa je bila preprečena ali pa močno otežena selitev rib in ostalih vodnih organizmov. Ker se veliko vrst rib seli po vodotoku, predvsem je to izrazito med drstjo, tovrstni objekti delujejo

Pregrada pod Zemonom pred izvedenimi gradbenimi deli. Vir: Arhiv ZZRS.

negativno na njihove populacije. S preoblikovanjem pregrad (ohranili smo funkcijo objekta, a ga hkrati naredili prehodnega za ribe) smo povečali njihovo prehodnost za vodne organizme in upamo, da bo to omogočilo uspešno drst večjemu številu rib. Dve pregradi smo preoblikovali v serijo petih stabilizacijskih pragov v razmaku 5 do 5,5 m. Med pragovi so izvedene poglobitve – tolmeni. Vsi pragovi so zvezno povezani za lažje prehajanje rib, ki se orientirajo po dnu. Eno pregrado smo preoblikovali v kotanjasto drčo, ki je izvedena iz serije reg, ki so na razdalji približno 5 m vzdolj drče. Poglobljeni tolmeni so izvedeni po celotni drči. Objekt si lahko predstavljamo kot serijo bazenčkov, preko katerih se voda neenakomerno preliva na vse strani. Na pregradi pri vtoku v Novakovo mlinščico pa smo zaradi prostorskih omejitev in specifičnih razmer zgradili 40 m dolgo, zavito ribjo stezo. Kotanje ribje steze so dolge 3 m in široke 2,5 m, globina vode v kotanjah pa je 0,5 do 0,9 m.

Poleg pregrad smo na območju nekdanjega meandra reke Vipave pri Dolenjah izkopal manjši stranski rokav. Pri regulaciji Vipave v osemdesetih so pri izravnavi rečne struge nekdanji meander odrezali in zasuli z zemljo. Stranski rokavi so pomembni, a vedno redkejši element nižinskih rek in ribjim mladim omogočajo, da si v njem lažje najdejo hrano in se skrijejo pred plenilci. Načrtovali smo razgiban rokav z razširitvami in zožitvami struge, panji, vkopanimi debli, skalami, pragovi in zatokom. Vtočni del je sicer betonski, takoj za njim je prodni zadrževalnik in tudi izlivni del je utrjen s kamnom v suhi del in živimi ščetkami, vmesni del pa je naraven, brez utrditev, tako da bo voda lahko našla svojo pot. Z njegovo ureditvijo upamo, da se bo populacija rib v zgornjem toku Vipave povečala. Tu lahko povem, da smo bili zelo pozitivno presenečeni, saj smo ribje mladice v rokavu opazili takoj po njegovem izkopu, še preden so se dela do konca zaključila.

V sklopu teh gradbenih del smo na vtoku v Novakovo mlinščico uredili tudi prodni zadrževalnik, ki bo redno čiščen, za kar se je obvezalo DRSV. Upamo, da smo na ta način – z minimalnim posegom v mlinščico – rešili dolgoletno problematiko zaprojevanja vtočnega dela Novakove mlinščice.

Katerim vrstam rib bodo posegi najbolj koristili? Zakaj je projekt pomemben?

Ureditve v zgornjem toku Vipave niso specifične, temveč so namenjene vsem vrstam rib na tem območju. Ker je zgornji tok Vipave salmonidni odsek, bodo omenjene ureditve pregrad še posebej koristne za drst rib, kot je npr. soška postrv, ki je znana po tem, da se drsti v zgornjem toku in pritokih Vipave. Hkrati upamo, da se bo z večjo prehodnostjo reke pospešil tudi pretok genov, kar bi v dolgem roku pripeljalo do bolj stabilnih ribjih populacij.

Stranski rokavi nižinskih rek so vedno redkejši naravni element, pomembni za odrasčanje ribjih mladice. Z izkopom sonaravnega stranskega rokava pri Dolenjah upamo, da smo vzpostavili okolje, ki bo ribjim mladim nudilo zavetje in hrano. Na ta način bi se lahko v prihodnosti

Pregrada pod Zemonom, preoblikovana v serijo petih stabilizacijskih pragov. Med pragovi so izvedene poglobitve – tolmeni. Vir: Arhiv ZRSVN.

lokalno povečala številčnost ribjih populacij. Seveda ob predpostavki, da ne bo prihajalo do novih večjih posegov v reko in pritoke.

Posegi bodo zagotovo koristili tudi drugim živalim, npr. rakom in vodnim nevretenčarjem, ter živalskim vrstam, ki se prehranjujejo z ribami.

Projekt VIPava je eden prvih projektov v Sloveniji, ki se ukvarja s sonaravno ureditvijo reke po regulaciji, čeprav tovrstni projekti v evropskih državah potekajo že leta. Lahko rečemo, da je to na nek način pilotni projekt preurejanja rečnih pregrad v Sloveniji. Tudi iz tega razloga smo se odločili za uporabo različnih rešitev za doseg cilja, ki pa je zagotoviti prehodnost za vse vrste rib, tudi za manjše osebkine in vrste, ki ne slovijo kot dobre plavalke.

Upamo, da smo s projektom VIPava spodbudili prijavo še kakšnega podobnega projekta. Prepričani smo namreč, da bi več tovrstnih naravovarstvenih projektov in s tem tesno sodelovanje med različnimi mnenjedajalci postopoma pripeljalo do spremembe miselnosti ljudi glede podobe in funkcije rek. Reka z močno regulirano strugo nima le osiromašenega vodnega življenja, temveč vpliva tudi na lokalne okoljske parametre, npr. omočenost tal. V zavest ljudi bi radi vnesli miselnost, da je rekam treba pustiti prostor ter jim omogočiti, da razvijejo razgibano strugo. Le na ta način bodo naše reke ostale »žive« tudi v 21. stoletju. Zanimiva je izkušnja s koordinacijami gradbenih del. Kljub dobri in nazorni projektni dokumentaciji smo veliko časa namenili temu, da smo izvajalcem gradbenih del razložili pomen ureditev in posameznih detajlov, na primer kaj za nas pomeni neporavnana izvedba pragu v reki. Prepričani smo, da so tudi izvajalci gradbenih del pridobili izkušnjo, ki jo bodo lahko s pridom uporabljali pri prihodnjih posegih v vodotoke.

Na reki Vipavi je ZZRS v tem času izvajal tudi projekt LIFE FOR LASCA. Sta imela oba projekta kakšno povezavo?

Skupna točka projektov je predvsem območje, kjer se izvajata, cilja projektov pa sta različna. Projekt *Life for Lasca* se namreč ukvarja s ponovno naselitvijo primorske podusti v porečje Vipave, od koder je izginila v 80. letih 20. stoletja. Seveda sodelavci obeh projektov sodelujemo pri izmenjavi podatkov in si včasih tudi priskočimo na pomoč, a se tematika obeh projektov razlikuje. Domnevamo pa, da bodo ureditve pregrad na Vipavi na dolgi rok koristile tudi širjenju in preživetju primorske podusti.

Boste po končanju projekta še spremljali, kakšni bodo rezultati projekta?

Učinki projekta se preverjajo po zaključku aktivnosti, in sicer še v času trajanja projekta. Po zaključku projekta pa smo sofinancerju projekta še 5 let dolžni poročati o doseganju kazalnikov za doseg ciljev. Vsekakor pa bomo na ZZRS zgrajene vodne objekte spremljali tudi v prihodnje, kolikor nam bodo le dopuščala finančna sredstva.

Več o projektu si lahko preberete na spletni strani <https://www.projektvipava.si/> in na Facebook strani Projekta VIPava.

Borut Jerše

V BITKI ZA NARAVO, SVOBODNE IN PREHODNE REKE, VAROVANJE SLADKOVODNIH RIB IN NJIHOVIH HABITATOV

DELOVANJE DRUŠTVA ZA PREUČEVANJE RIB SLOVENIJE

Društvo za preučevanje rib Slovenije (DPRS) je bilo ustanovljeno 7. decembra leta 2010. Osnovni cilj delovanja DPRS je varovanje sladkovodnih rib in njihovih habitatov. To dosegajo z raziskavami, naravovarstvenimi aktivnostmi, popularizacijo poznavanja sladkovodnih rib, izdajateljsko in izobraževalno dejavnostjo ter sodelovanjem z drugimi sorodnimi nevladnimi in vladnimi organizacijami. DPRS deluje v javnem interesu na področju ohranjanja narave. Na področju svojega delovanja se povezujejo s sorodnimi organizacijami tako na nacionalni kot tudi mednarodni ravni. Od leta 2015 društvo uspešno vodi Andreja Slameršek.

Andreja Slameršek je bila rojena leta 1980 na Ptuj. Študirala je kemijo in biologijo na Pedagoški fakulteti v Ljubljani. Po študiju pa se je zaposlila v šolstvu (eno leto na SŠFKZ – Srednji šoli za farmacijo, kozmetiko in zdravstvo in dve leti na SUAS – Srednji upravno administrativni šoli v Ljubljani), nato na Zavodu RS za varstvo narave, kjer je delala šest let. Med letoma 2016 in 2020 je bila direktorica podjetja Naravovarstveno svetovanje, ki ga je ustanovila. V letih 2020 in 2021 je leto dni delala na Lutri.

Varstvu narave se z vsem srcem posveča že vrsto let. V zadnjih letih jo poznamo kot neustrašno borko za ohranitev prosto tekočih rek in ozaveščanje ljudi o pomenu zdravih rečnih sistemov za našo pitno vodo. Letos je med 9 nominirankami za Slovenko leta, ki ga organizira revija Jana. Za svoje strokovno in predano delo je lani prejela tudi nagrado za varstvo narave Wolfgang Staab – Naturschutzpreiss 2021, ki jo podeljujeta Sklad za ohranjanje narave Wolfganga Staaba in fundacija Schweisfurth iz Nemčije. Je prva ženska prejemnica te nagrade in prva, ki ni iz Nemčije.

Na naše vabilo se je prijazno odzvala, da bi bralcem glasila Ribič predstavila svoje delo in delo DPRS.

DPRS ste se pridružili na vabilo ustanoviteljice dr. Mete Povž, naše največje strokovnjakinje za ribe. Na področju varstva narave imate veliko izkušenj, veliko ste si jih pridobili tudi med desetletnim delom v DOPPS, ki je ena od naših najbolj organiziranih nevladnih organizacij na področju varstva narave. Kaj vas je vodilo, da ste se odločili za varstvo sladkovodnih rib, ohranjanju prosto tekočih rek in rečnih habitatov?

Moje življenje je že od študijskih časov tesno povezano z varstvom narave v pravem pomenu besede. Diplomirala sem na temo talne favne, kjer sem raziskovala favno deževnikov na pašniku drobnice. Že takrat sem bila članica več naravovarstvenih društev. Najbolj aktivno sem bila vključena v DOPPS, kjer sem si pridobila veliko dragocenih izkušenj. Sem tudi soustanoviteljica društva Nigritella, tj. društva za proučevanje in ohranjanje samoniklih orhidej Slovenije (naših divjih avtohtonih orhidej - kukavičevk), ki pa žal danes ne obstaja več. Po dodiplomskem študiju sem se vpisala na podiplomski študij Varstvo naravne dediščine, kjer sem se poglobljeno spoznala z naravovarstveno zakonodajo. V času zaposlitve na ZRSVN sem imela v obravnavi primer, ki je bil povezan s posegom ob vodotoku. Potrebovala sem strokovno pomoč, zato sem se obrnila na dr. Metko Povž, ki mi je z veseljem pomagala. Dr.

Andreja Slameršek

Povževa me je povabila k članstvu v DPRS in sodelovanju pri pripravi pripomb na Program upravljanja sladkovodnih rib, ki je bil takrat v javni razgrnitvi.

Katere so bile aktivnosti DPRS v tem času?

Kmalu po moji vključitvi v DPRS smo se na DPRS začeli ukvarjati tudi s škodljivimi projekti gradnje HE. Vključili smo se v postopek presoje vplivov na okolje (PVO) za HE Mokrice na Savi in postopek celovite presoje vplivov na okolje (CPVO) za HE Hrastje-Mota na Muri. Vključevali smo se tudi v postopke priprave strategij in za njih vodene postopke CPVO, kot so Načrt upravljanja voda (NUVII), Energetski koncept Slovenije (EKS), Akcijski načrt za obnovljive vire energije (ANOVE), Strategija razvoja Slovenije do 2030, Nacionalni energetski in podnebni načrt (NEPN) itd., torej v vse strategije, ki bi lahko imele negativen vpliv na naravo, vodotoke in ribe. Začeli smo tudi aktivno spremljati spremembe zakonodaje (npr. prostorske zakonodaje, Zakona za energetsko izkoriščanje srednje Save, Zakona o pogojih koncesije za izkoriščanje energetskega potenciala spodnje Save, kjer so poskusili dodati HE na srednji Savi, Zakona o ohranjanju narave itd.) in podajati pripombe. V letu 2015 smo Evropski komisiji prijavili nezakonit Akcijski načrt interventnih aktivnosti zaradi poplav. V letu 2015 smo pridobili tudi status delovanja v javnem interesu ohranjanja narave.

Aktivnosti društva se širijo, vaša aktivnost pa je odmevna tudi v širši javnosti. Katere so bile vaše aktivnosti v zadnjem času?

Ves čas naših aktivnosti smo na DPRS pridobivali tudi vse večjo podporo lokalnih, nacionalnih in mednarodnih organizacij ter slovenskih in tujih strokovnjakov s področja ihtiologije, ekologije, različnih področij biologije, prav tako pa tudi podporo stroke iz drugih področij izven biologije. Na DPRS imamo slogan: »Ribe in njihovi habitati ne morejo govoriti, zato smo to dolžni mi in bomo!« Udeleževali smo se različnih dogodkov z namenom ozaveščanja javnosti (npr. 24 ur z reko Muro), različnih konferenc in posvetov itd. Aktivno smo se zavzeli tudi za ohranitev primorske podusti, ki je uvrščena na rdeči seznam Slovenije kot izumrla vrsta (Ex), in zaščito njenih habitatov v Kožbanjščku in Reki. Na DPRS smo zahtevali, da se območje obstoječe naravne vrednote in območje Natura 2000 Kožbana (SI3000125) razširi na celotno porečje Kožbanjščka in Reke do italijanske meje ter da se ju razglasi za zoološko naravno vrednoto državnega pomena. To bi bil po našem mnenju edini možen ukrep za zaščito vrste in habitata primorske podusti, ki ji grozi izumrtje. Pri tem smo bili na žalost neuspešni oz. malo uspešni. Vendar je bila kot posledica akcije DPRS le sprejeta Odredba o začasnih prepovedih in omejitvi ravnanj v vodotokih, ki so habitat primorske podusti v Goriških brdih.

Ves čas našega delovanja se je na nas obračalo po pomoč tudi vse več predstavnikov civilne družbe in nevladnih organizacij. Tako so se spletla številna uspešna sodelovanja nevladnih organizacij. Z veseljem lahko povem, da zelo dobro sodelujemo tudi z vodstvom Ribiške zveze Slovenije in z več ribiškimi družinami in njihovimi predstavniki.

Žal pa se zaradi preobremenjenosti ne uspejo odzivati na vse težave, ki se dogajajo na naših vodotokih in drugih vodnih telesih, saj delo DPRS temelji izključno na prostovoljstvu. Želeli bi si, da bi lahko naredili veliko več za naše ribe in njihove habitate, saj je za njihovo varstvo v Sloveniji še vedno preslabo poskrbljeno. Treba bi bilo vlagati še več tožb, saj v Sloveniji praktično ni oz. je zelo malo sodne prakse s področja varovanja narave. Na DPRS smo nekoliko izboljšali to statistiko, vendar bi bilo treba na tem področju narediti še veliko več. Na DPRS se tudi ves čas zavzemamo za razglasitev izključitvenih območij za ribe, kjer se HE ne bi moglo graditi, vendar nas pristojni državni organi vztrajno ignorirajo.

V Evropi poteka močno gibanje za ohranjanje rek, za reaturacije, podirajo se nefunkcionalne pregrade. 21. maja letos bodo po vsem svetu spet potekale aktivnosti za obeleževanje Svetovnega dneva prehodnosti rek za ribe selivke. Kako ocenjujete stanje na tem področju pri nas?

Pri nas je odstranjevanje zastarelih nefunkcionalnih pregrad še zelo v povojih. Med nevladnimi organizacijami se je o tem začelo pred leti govoriti, do resnih akcij na državnem nivoju pa je verjetno še dolga pot. Na obstoječih ovirah, ki so še v funkciji (npr. HE), je država sicer dolžna izvesti vse ukrepe za izboljšanje ekološkega stanja površinskih in podzemnih voda, vendar se v praksi to slabo izvaja. Kar se tiče revitalizacij vodotokov, smo na začetku. Imamo že nekaj primerov uspešne izvedbe in nekaj v fazi izvedbe. Na DPRS smo tudi sodelovali pri pripravi Akcijskega načrta obnove rečnih in obrečnih habitatov na območju Natura 2000 Mura.

Z vidika prehodnosti rek za ribe selivke bi prednostno bilo treba ohraniti še zadnje koščke prosto tekočih rek, ki jih še

imamo. Torej nič več novih malih in velikih hidroelektrarn, saj smo 50 % vodotokov že žrtvovali za energetsko izrabo. Temu naj bi sledilo odstranjevanje zastarelih nefunkcionalnih pregrad in hkrati bi bilo na pregradah v funkciji (npr. HE) treba nujno začeti z ukrepi za zagotavljanje dejanske prehodnosti rib. Pri rečnih vrstah rib ni dovolj le zagotavljanje prehodnosti hidroenergetskih jezov, ampak ohranjanje rečnega habitata. Akumulacijsko jezero to vsekakor ni.

Velika večina obstoječih ribjih stez pri nas je nefunkcionalnih. Ne poznamo primera ribjih prehodov, stez, obvodnih strug, ki bi zagotavljale dejansko prehodnost vseh rečnih vrst rib gor- in dolvodno. Naj omenim besede prof. dr. Emila Disterja (ustanovitelja Tehnološkega inštituta v Karlsruheju/Inštituta za poplave), ki je na podelitvi nagrade Wolfgang Staab – Naturschutzpreiss v Münchnu povedal, da so Nemci na področju varstva rek že izgubili bitko s kapitalom in da naj tega v Sloveniji ne dopustimo.

DPRS je bilo kot društvo, ki deluje v javnem interesu na področju ohranjanja narave, zelo uspešno v bitki proti HE na Muri, ki jih je načrtovala država. Kako vam je to uspelo?

Na DPRS smo začeli z aktivnostmi za ohranitev reke Mure že v letu 2015, pred načrtovano pozidavo z verigo 8 HE. V letu 2016 se je začela kampanja Rešimo Muro!, ki jo je delno financiral Svetovni sklad za naravo – World Wide Fund for Nature – WWF. Kampanjo sem vodila od vsega začetka. V DPRS smo budno pazili na vse postopke, povezane z umeščanjem HE, in bili stranski udeleženec v postopku CPVO za HE Hrastje – Mota. Pri tem smo pomagali in

sveovali tudi drugim nevladnim organizacijam, da so pridobile status delovanja v javnem interesu in se kot stranske udeleženke vključile v postopke, povezane z umeščanjem HE Hrastje-Mota. V postopek se je kot stranska udeleženka vključila tudi Ribiška zveza Slovenije, vključil pa se je tudi javni Pomurski vodovod. V času kampanje smo pridobili podporo več kot 100 slovenskih in mednarodnih strokovnjakov in okrog 100 lokalnih, nacionalnih in mednarodnih nevladnih organizacij. V aktivnosti so se zelo aktivno vključili tudi sladkovodni ribiči, Ribiška zveza Slovenije, pa tudi RD Mura Paloma in RD Radgona ter številni predani naravovarstveniki med ribiči, predvsem Marijan Gaber, Boris Bezjak in Vlado Dervarič.

Zelo pomembna je bila podpora številnih umetnikov (slikarjev, kiparjev, pesnikov, glasbenikov, pisateljev ...), ki so z različnimi

Zelo pomembna je bila podpora številnih umetnikov (slikarjev, kiparjev, pesnikov, glasbenikov, pisateljev ...), ki so z različnimi aktivnostmi prispevali k ozaveščanju javnosti o pomenu prosto tekoče reke Mure.

Trgovina Kostevc
Trg zbora odposlancev 20
1330 Kočevje
Pestra izbira muharskih kompletov SIMMS:

SIMMS Freestone set
499 €

SIMMS Tributary set
319 €

Delovni čas: pon - pet 9:00 - 12:00 & 14:00 - 17:00, sob 9:00 - 12:00
G | 031 611 479 W | kostevc.si E | trgovina@kostevc.si
TRGOVINA KOSTEVC | WWW.KOSTEVC.SI

aktivnostmi prispevali k ozaveščanju javnosti o pomenu prosto tekoče reke Mure.

Izjemno pomembno je bilo, da smo se aktivirali v najzgodnejši fazi. Kot stranski udeleženec smo se vključili že v postopku CPVO (in ne šele pri PVO kot pri HE Mokrice), kar je najzgodnejša faza pri začetku pridobivanja gradbenega dovoljenja, če odmislimo Uredbo o koncesiji za rabo vode za proizvodnjo električne energije na delu vodnega telesa reke Mure od Sladkega Vrha do Veržaja (Uradni list RS, št. 120/05), ki je bila sprejeta nezakonito. Izjemno pomembno pa je tudi, da imamo odličnega odvetnika, ki je predan varstvu narave.

Aktivno smo začeli tudi spremljati bilateralno komisijo za upravljanje z reko Muro, saj si je v tej komisiji slovenska delegacija prizadevala prepričati avstrijsko delegacijo, da bi zgradili HE na Muri. Z lokalnimi nevladnimi organizacijami in aktivisti smo tudi pozivali državne institucije (KPK, Varuha človekovih pravic, ministre za okolje in prostor in ministre za infrastrukturo itd.), da opravijo svoje delo in zaščitijo reko Muro. Hkrati je tudi potekala nominacija za razglasitev biosfernega območja Mura kot del petdržavnega biosfernega območja Mura – Drava – Donava (t. i. Evropska Amazonka). Kot zaposlena na ZRSVN sem bila nosilka naloge priprave nominacije (strokovnih podlag) za razglasitev biosfere Mura. V okviru kampanje Rešimo Muro! pa smo z lokalnimi aktivisti tudi poskrbeli, da je Vlada uvrstila biosfero Muro na dnevni red in potrdila nominacijo. Tukaj so izjemno pomembno vlogo odigrali tudi lokalni kmetje in nevladne organizacije, ki se ukvarjajo s kmetijstvom, zbirali smo celo podpise kmetov za razglasitev biosfere Mura. Tako smo odprli vrata tudi Avstriji za vstop v petdržavno biosfero Mura – Drava – Donava. Organizirali smo tudi filmske večere v vseh pomurskih občinah, ki so bile del načrtovanega biosfernega območja, kjer smo ozaveščali župane in lokalno prebivalstvo o pomenu ohranitve prosto tekoče Mure in pomen programa Človek in biosfera pod okriljem UNESCO (so pa župani bili že prej vključeni v pripravo za razglasitev biosfere Mura). V primeru zaščite Mure sta izjemno pomembno vlogo odigrali tudi lokalni nevladni organizaciji Muzej norosti Trate in Zveza društev Moja Mura.

Vaša zadnja uspešna bitka je bila v zvezi z nameravano gradnjo HE Mokrice na Savi. Kako je potekala?

Na DPRS smo v bitko za HE Mokrice vstopili v postopek PVO, pri tem smo že dvakrat uspeli s tožbo. K sreči imamo veliko strokovnega znanja in odlično pravno podporo. Tudi tu se nam je kot stranka v postopku pridružila RZS.

Upravno sodišče Republike Slovenije je odpravilo odločbo Vlade Republike Slovenije o prevladi druge javne koristi nad koristjo ohranjanja narave z 9. decembrom 2020 in zadevo po slabem letu dni vrnilo v ponovni postopek.

Bitka poteka še danes, saj investitorji ne želijo odstopiti od projekta. Na DPRS menimo, da bodo postopki, izpeljani dosledno v skladu s Habitatno direktivo, potrdili, da projekta HE Mokrice zaradi nepopravljive škode ni možno izpeljati na zakonit način.

Slovenski sladkovodni ribiči smo mnenja, da energija iz HE ni zelena energija. Kaj menite vi?

S slovenskimi sladkovodnimi ribiči se popolnoma strinjam, da hidroenergija ni zelena energija. Z gradnjo velikih HE se uničuje ribjo favno ne le v velikih rekah, ampak tudi v pritokih velikih rek. Poleg tega pa – kar je najbolj pomembno – rečne vrste rib zaradi HE izgubijo osnovni habitat, to je reko, česar ni mogoče nadomestiti. HE pa pogosto pomenijo smrt za vse življenje v potokih, kjer so zgrajene. Leta 2018 so izvedli raziskavo na Soči po praznjenju akumulacijskega jezera in ugotovili 100-odstotno smrtnost vodnega intersticiala. Ne le da v večini primerov nimajo zgrajenih ribjih stez, pri malih HE pogosto tudi ob nizkih

vodostajih zaradi nespoštovanja določil o minimalnem pretoku ostajajo struge suhe, kar pomeni smrt za vse vodne organizme, pri velikih HE pa zaradi nihanja vodostaja ostajajo na suhem ribje ikre, mladice in odrasle ribe.

Tudi stroka opozarja, da HE niso zelena energija. Naj novim besede prof. dr. Mihaela J. Tomana, slovenske eminence na področju varstva celinskih voda: »Vsaka pregrada pomeni zadrževanje snovi, usedline pa so lahko dobre ali slabe. Če je to veliko hranil, dobimo cvetenje, dobimo zeleno jezero. Morda zato rečejo, da je hidroenergija zelena energija.«

Kako gledate na obstoječe HE pri nas in na gradnjo novih?

Tako velike kot majhne HE so pri nas velik problem. Obstoječe HE je nujno treba posodobiti, opremiti z ribjimi stezami in drugimi potrebnimi ukrepi za zmanjševanje škode, določiti maksimalno denivelacijo in vzpostaviti monitoring za spremljanje denivelacije in zagotavljanje biološkega minimuma. Prav tako je na vseh objektih treba vzpostaviti redni ihtiološki monitoring ter monitoring drugih pomembnih vrst, ki kažejo na ekološko stanje voda, kot je npr. intersticialna favna. Treba bi bilo rešiti problem transporta sedimentov in mulja ter kopičenje strupenih snovi. Če posodobitve niso smiselne, jih je treba odstraniti. V svetu lahko v najbolj razvitih državah v zadnjem času spremljamo odstranitev številnih nefunkcionalnih zastarelih HE.

DPRS ostro nasprotuje vsem novim HE. Gradnja novih HE po našem mnenju ni več sprejemljiva, saj smo že dosegli kompromis in žrtvovali 50 % naših vodotokov v energetske izrabo. Dejstvo je, da tudi v svetu ni znanega primera, ki bi zagotavljal funkcionalen prehod vsem rečnim vrstam rib.

Pritiski kapitala in politike na delo civilne družbe se stopnjujejo. Vloga nevladnih organizacij v varovanju narave je nenadomestljiva. Zdi se, da bi se v bitki za ohranjanje narave za prihodnje rodove različne nevladne organizacije morale še močneje povezati, pri tem pa tudi bolj poslušati druga drugo?

Drži, pritiski kapitala in politike se stopnjujejo. Kapital ima prednost tudi v tem, da imajo poleg veliko denarja in moči pri vplivanju na medije svoje lovke razpredene po celem državnem aparatu. Stanje je alarmantno. Po drugi strani pa je velika prednost nevladnih organizacij ravno v tem, da se v njih povezujemo ljudje, ki smo s srcem za varovanje narave, delamo prostovoljno ter nismo pod vplivom moči kapitala in politike. Pri tem je izjemno pomembno povezovanje enako mislečih in medsebojno spoštovanje. Nevladne organizacije se že povezujemo, bi pa morda morale ustanoviti tudi neko krovno gibanje, v katerem bi skupaj nastopale v bojih za naravo. Nevladne organizacije bi morale obvezno vzpostaviti tudi naravovarstveno pravno pisarno.

Kakšni so vaši osebni načrti in hobiji, če ni skrivnost?

Moj največji hobi je varstvo narave, ki je prešel že v profesionalizem. Moji osebni načrti so samooskrbno kmetovanje, seveda pa bo moje življenje vedno povezano z varstvom narave in kjer bo možno, bom vedno z veseljem pomagala iz ljubezni do narave. Drugače so pa moji hobiji še potapljanje z jeklenko, branje knjig, pletenje (za dogodek »Marš za Muro!« sem spletla tri kape), razna druga ročna dela, kmetovanje ...

Na koncu pogovora nam dovolite, da se vam zanj iskreno zahvalimo, saj ste nam razkrili veliko zanimivih reči iz dela DPRS in vašega dela. Ob tej priliki bi vam radi tudi izrazili spoštovanje do vašega dela in iskreno čestitali ob nominaciji za Slovenko leta in visoko nagrado za ohranjanje okolja Wolfgang Staab – Naturschutzpreis 2021.

Borut Jerše

Fotografija je nastala leta 1969, naslednje leto, ko je začela vzreja rib v Ribogojnici Žalec. Skromen piknik v znamenju uspešnega sodelovanja je bil v žalski ribogojnici. Prisotni so bili Sagadin (ZRD Celje), Polutnik (RD Celje), Debič (RD Šempeter), Pogelšek (RD Mozirje), RD Ljubno.

O RIBOGOJSTVU V ZRD CELJE

Rad se spomnim prvih stikov s celjsko ribiško družino, ko sem prišel v Savinjsko dolino. Postal sem član družine, ki je skrbela za povodje tega področja s strani varstva ribjega življa in varstva narave. Z znanjem, ki sem ga takrat imel o ribogojstvu, in z oceno tega področja se mi je zdelo, da ribogojnica Podvolovljek ni dovolj in vse naravne možnosti za vzrejo rib niso izkoriščene.

V tuji literaturi so pisali o vlaganju rib pod trnek kot doprinosu k športnemu ribolovu in turizmu. Seveda je bila za takratno stanje populacije rib in njihovo reprodukcijsko moč v povodju tega področja tuja ugotovitev o vlaganju rib – oprostite – skoraj smešna. Statistika ulova, dovoljen dnevni ulov in pričevanja športnih ribičev (niso bili vsi športni) povedo, da je bilo stanje zelo dobro. Želja, da bi v tem prostoru poleg obstoječega ribogojstva začeli tudi s proizvodnjo rib za splošno dobro in poribljavanje vodotokov, tj. danes zelo aktualno dejavnost ribiških družin, se je začela uresničevati leta 1965–66. Na predlog Kmetijskega kombinata Žalec (kasneje Hmezd) so se začeli pogovori z ZRD Celje. Projekt Ribogojnica ob Lavi v Žalcu (avtor Skalin) v začetku ni bil v popolnem soglasju s športnimi ribiči, ker da posega v kompetence športnih ribičev.

Konstruktivno razmišljanje in temeljit pristop investitorja ter pritrditev ribičev je imelo koristi za obe strani. Če se ne motim, je bil to prvi primer sodelovanja podjetja in društva – ribičev. Program ribogojnice je pokrival proizvodnjo šarenke, potočne postrvi, sulca, lipana, podusti in kasneje tudi toplovodnih rib.

Dobro sodelovanje s športnimi ribiči in program ribogojnice v Žalcu na področju varovanja okolja je prineslo ribnik Preseje. Nekdanje smetišče je postalo ribnik, ki ga je Hmezd zgradil in poklonil RD Šempeter, ki ga uspešno varuje in vključuje v širše zadovoljstvo. Nas – ribogojce in aktivne naravovarstvenike – je motilo tudi žalsko smetišče v Vrbju. Kjer je volja, je tudi cilj. Zamišljal in projekt Skalin Hmezd inženiring, Ureditev smetišča Vrbje je občina Žalec potrdila in dala soglasje, da ga Hmezd-ribogojnica lahko sanira in uporabi za ribogojne namene, in sicer toplovodne in domorodne ribe za vlaganje v vodotoke. Kasneje je poleg ribogojstva prostor izkoriščala tudi splošna družbena korist.

Z velikim zadovoljstvom lahko ugotovimo, da oba objekta aktivno služita družbi s pripombo, da hočejo nekatere sile agresivno izriniti primarnega ustvarjalca ribogojce, proizvajalce hrane in domorodnih rib za vlaganje v odprte vode.

Moramo povedati, da ribogojnica Žalec že 53 let uspešno služi namenu, ki je bil takrat postavljen z enotnim mišljenjem ZRD Celje in Kmetijskim kombinatom Žalec - Hmezd. Ribogojnica Žalec še po toliko letih vzreja ribe, ki jih štejemo v samopre-skrbo, in ribe, ki so potrebne za vzdrževanje populacije rib v vodotokih. Brez vlaganja ne bi bilo uspešnega ribolova in tudi ribiškega turizma ne. To lahko sklepamo po članku v Ribiču št. 10/2021, ki ga je napisal Borut Jerše: *Tuji ribiči se vračajo*. Ribogojški uspeh RD Ljubno se obrestuje. Tudi lepe trofeje ribe, ki jo je ulovil predsednik dr. Žaberl, ne bi bilo brez vlaganja - Ribič št. 12/2021. Slovenske ribiške družine pri skrbi za ribji stalež v vodah poleg določenih vrst rib intenzivno iščejo tudi toplovodne ribe, vključno z manjšimi vrstami: zelenke, rdečeočke rdečeperke, ostrizi ... Nameni, da bi v Sloveniji intenzivneje začeli pospeševati in raziskovati toplovodne ribe, lahko najdejo bogate izkušnje v Ribogojnici Žalec.

Veliko škodo so v preteklem letu na ribnikih povzročili kormorani, ki so skoraj uničili določene vrste rib. Se strinjam z mislijo predsednika dr. Žaberla, ki kormorana omenja kot ČRNEGA VRAGA. Naj omenim, da je kormorana naravovarstvena oblast zvrstila v avtohtone vrste ptic zaradi tega, ker je sam priletel in ga nihče ni prinesel.

Nostalgичni spomin – kako je pred pol stoletja na plitvinah na prodiščih završalo, ko smo stopili tja. Tega se lahko spomnimo samo še tisti, ki smo starejši od starih.

Boris Skalin

Avtorica prispevka med utrujanjem postrvi na Soči.

DAME IN MUHARJENJE

»Neverjetno, glej, ženska je ujela velikega lipana,« je bil nekega dne navdušen, a tudi vidno presenečen gospod, ki je ravno takrat prikorakal mimo, da si je ogledal stanje reke Unice. Z mostu pri gradu Haasberg si je potrpežljivo ogledoval vse akrobatske trike, ki jih je »moj« lipan predstavljal v upanju, da se reši tistega tujka, zagozdenega v svojih ustnicah. Po nekaj trenutkih povišanega srčnega utripa pri obeh, ribi in meni, in vlečenju vrvice v vse smeri, je lipan le končal v moji prelepi, ročno izdelani in unikatni leseni podmetalki.

Gospoda povabim do vode in prosim, da me fotografira z ribo. Ker preživim svoj čas na vodi bodisi z gosti ali sama, enostavno nimam veliko fotografij, na katerih bi bila tudi jaz. Ves zadovoljen priskoči, na hitro poslikava in lipana izpustiva, se malo pogovoriva in odideva vsak svojo pot. Gospod še izrazi začudenje ob dejstvu, da sem na odseku reke čisto sama. Ne razumem pa, zakaj. Bi mogoče kot nežnejši spol potrebovala pomoč pri lovu (verjetno je hitro uvidel, da mi to nekako še gre), je to zaradi varnosti, pomoči na splošno, družbe ali pa navad in izkušenj, ker so ženske v naših vodah res bolj redkost kot pravilo? Kako pa je z ženskami v tujini?

Po pregledovanju zadnjih trendov je v Ameriki precej drugače. Njihova muharska družba šteje čez 6 milijonov članov, od tega je kar tretjina žensk. Dame se združujejo v klube, organizirajo svoje ribiške dogodke in se pri učenju tega športa močno naslanjajo na predstavnice istega interesa. Ameriške vodnice so predstavljene na spletnih straneh, kjer se podpirajo med seboj in mogoče ne izražajo tekmovalnosti, zahrbtnosti in ljubosumja, kot ga lahko vidimo pri kakem vodniku tudi pri nas. Torej, rušijo vsa pravila in tradicionalna znanja o ženskah.

Dobijo pa seveda tudi ogromno podporo močnejšega spola in podjetij. Veliko ribičev za vodenje ribičije raje najame nežnejši spol kot pa moške vodnike. Sicer se morajo pred tem močno dokazati in predstaviti obilico znanja. Po pogovoru o tem, zakaj je tako, pa so mi bile predstavljene razne teorije – od te, da smo ženske bolj sproščene, manj tekmovalne, pa vse do teorije, da smo prijetnejše na pogled.

Podjetja ženske podprejo z različnimi oblikami sponzorstva. Zaradi takega porasta interesa so podjetja hitro izkoristila priložnost in začela izdelovati linije ribiške opreme, namenjene samo ženskam. Kar je v mojih očeh sicer super – končno lahko kupim ribiške hlače, ki so malo bolj po meri mojih oblin, ne pa da so mi ekstremno ohlapne povsod okoli na račun moje malo močnejše »ta zadnje«.

Potem je tukaj moderna doba družbenih omrežij, kjer ogromno, večinoma moških, skupin še zmeraj tradicionalno, lahko bi rekli seksistično, deli slike napol golih deklet, ki nerodno držijo bodisi ribiško palico ali ribo samo za pridobitev tistih par všečkov in notranjega zadovoljstva. Seveda je tudi nekaj žensk, ki bodo svoje obline izkoristile za samopromocijo, saj je trend združevanja golote kot lepote z drugimi interesi moške družbe (avtomobilizem, mehanika, lov, ribolov ...) iz osemdesetih let prejšnjega stoletja še kako aktualen. Čeprav se mi zdi, da je pri ljudeh, ki muhario, izražanje seksualnosti z ribolovom kot, če bi primerjali dan in noč ali črno in belo, s komaj kaj odtenki sive vmes. Torej, dosti manj zaznano – zagovorniki muharjenja so precej seksualno nevtralni. Seveda pa družbena omrežja gostijo tudi nekaj svetovno znanih ženskih imen, kjer dame delijo res kakovostne posnetke s svojih ribiških dogodivščin na vodi in v neokrnjeni naravi. Nekaj takih dam je gostovalo tudi pri nas in so z veseljem delile posnetke naše lepe dežele ter vodnega bogastva s sledilci iz vseh koncev sveta.

Ne nazadnje pa je tukaj tudi svetovna organizacija za muharjenje FIPS, ki je z veseljem skočila v podporo ženskam in leta 2020 prvič poskusila izpeljati svetovno prvenstvo v muharjenju samo za dame.

Nina Kramar z lipanom iz Unice.

Na žalost se je, tako kot mnogo drugih stvari, prvenstvo izjalovilo zaradi epidemije.

Pa pogledjmo malo pred lastni prag. Čeprav je kar nekaj dam, ki s svojimi partnerji zaidejo k vodi tudi v Sloveniji, pa občutek povezave v skupine, druženja ali izmenjave izkušenj zgolj in samo za ženske zagotovo ne obstaja. Predvidevam, da omenjene dame spremljajo svoje partnerje ali družinske člane predvsem zato, da skupaj z njimi preživijo nekaj časa pri njihovem najljubšem konjičku. Saj vemo, kako je z nami, obsedenimi z ribičijo – vsako prosto minuto bi namenili svojemu hobiju, pa naj bo to zunaj, na katerikoli vodi v naravi, ali doma pri vezavi muh. Z navdušenjem spremljam družbena omrežja, kjer očetje ali strici preživljajo čas na vodi skupaj z najmlajšimi. Dekleta so, kot vsi mladeniči, nad ribičijo precej navdušena. Kaj pa se zgodi, ko dame odrastejo?

Verjetno gre za kombinacijo okoliščin, od selitve v mesta zaradi študija, ustvarjanja kariere in družine takoj za tem. Takrat pa se marsikateri hobi postavi na stranski tir. Na tistega, ki bo nekoč že še prišel na vrsto. Po navadi čez mnogo let.

Toleranca oziroma bolj rečeno sprejetje žensk v muharjenju s strani moškega spola je pri nas precej odprto in prijetno. Določene ribiške družine celo ponujajo popust za članstvo za podmladek in nežnejši spol. Dame imamo tako dovolj podpore s strani muharskih organizacij v Sloveniji. Vendar pa se predstavnice oziroma članice ribiških družin bolj ko ne držijo domače vode, kjer uživajo v družbi svojih kolegov in aktivnostih ribiških družin.

Koliko pa je pri nas profesionalnih žensk, ki bi z muharjenjem tudi kaj zaslužile in v tem videle priložnost? Verjetno smo bolj zadržane, saj je treba najprej zagotoviti varen dom, vzgojiti otroke in postoriti milijon stvari, preden si lahko privoščimo večdnevno odsotnost, pa čeprav gre za zaslužek. Kljub temu da ribičija oziroma muharjenje predstavlja potencial za zaslužek za dame tudi v Sloveniji, pa je vendarle to posel, ki ne zagotavlja stalnega mesečnega prihodka.

Potem je tu tudi osebna preferenca, pri čemer rečno blato zamenja blatne obkladke v salonih, enostaven piknik ob reki luksuzni obed v restavraciji, namesto večurnega stanja v ledenih vodah smo raje v kaki topli pisarni na udobnem fotelju; tveganje, da se lahko sveža manikura

uniči v minuti in ne nazadnje gre tudi dotikanje mokrih in sluzastih bitij. Ni nas dosti, ki bi udobje zamenjale v trenutku. Enostavno bi morala biti dama res nora na ribičijo oziroma bi morala imeti to zasidrano neke globoko v sebi.

Tako kot pri moških tudi pri ženskah ribičija postane nek filter za čiščenje vsakodnevnega stresa, postane pobeg v popoln mir, kjer oseba enostavno globoko vdihne spokojnost in lepoto ter doživi izjemno zadovoljstvo, ko premami najbolj oddaljeno ribo; zgodi se, da se vsa negativnost današnje družbe enostavno odplakne s tekočo vodo daleč stran. Meni ribičija pomeni aktivnost, kjer vse celice v mojem telesu zavibrirajo v najglobljem zadovoljstvu in spokojnosti. Priznam, ni nas veliko takih. Ali bi se to spremenilo, če bi več partnerjev, očetov, stricov svoje dame peljali na ribičijo? Mogoče. Mogoče bi tako kot jaz uvidele, kako ribolov blagodejno vpliva na fizično in psihično počutje.

Pri nas doma smo popolnoma drugačni. Obsedenost enega moškega člana z ribičijo in obeh staršev z vodo se je uspešno zasadila v tri otroke. Vsi trije so bili rojeni v ribiško vzdušje in so dobesedno odrasli v ribogojnici, kjer sta predvsem dekleti dnevno skrbeli za milijon ribic, skupaj s svojo mamo in očetom. Od dnevnega hranjenja, čiščenja pa do sezonskega smukanja in vstavljanja živih postrvi v lokalna jezera. Pri nas smo drugačni. Tudi na to nedeljsko jutro, ko sama prelivam besede o ribah in ribičiji na papir, moji otroci gledajo gospoda Jeremija Wadea in Rečne pošasti namesto nedeljskega Živžava, in to po lastni izbiri. Sama izkoristim vsako priložnost, vsako prosto minuto za to, da sem pri vodi. Teh minut ni veliko, želim si, da bi jih bilo precej več.

Že sama priprava na ribiške trenutke s tremi živahnimi otroki bi prestrašila marsikatero mamo, kaj šele trenutki, ko prispemo k reki in se tisti »mirni« čas spremeni v kričanje »maaaaaammmmmiiii« vsakih par minut. Otroci kar naenkrat postanejo najboljši pogajalci in izsilijo vse mogoče za tistih dvajset minut miru. Pri nas smo res drugačni. Ko pridem iz službe, enostavno vprašam, ali imajo narejeno nalogo – če je odgovor *ne*, vzamejo šolsko torbo s sabo. Naš avto je vedno opremljen z ribiško opremo za takojšnjo uporabo – ena palica za suho muho, druga za ličinkarjenje in tretja za potezanje. Obvezen del so ribiške hlače, škornji in ne nazadnje piknik odeje, ki jih razprostorem ob reki. Če imajo otroci domačo nalogo, jo naredijo kar ob reki. Sicer pa se dobijo s sošolci in sošolkami in se lovijo ob reki, plezajo po drevesih, medtem ko si jaz privoščim pol zlate ure oddiha v vodi. Na našo srečo živimo v res idilični vasi ob *Reki ljubezni*.

Kljub temu da se komu zdi ogromno energije, porabljene za par minut vihtenja muh po zraku, je strast za muharjenje prevelika. Želja seveda ostaja: da bi z lastnimi izkušnjami in znanjem, prejetim v praksi v zadnjih petnajstih letih, imela več možnosti, da muharjenje osebno razvijem v bolj profesionalne vode. Napovedi za to so bile pred epidemijo odlične, vendar je kriza vse nas – mnogo zavzetih in zagrelih ribičev – vodnikov – pahnila na rob propada in vsak se je pri iskanju drugih virov zaslužka znašel po svoje. Priznam, da pri tako norem tempu življenja poleg lastne ribičije in organizacije muharskih gostovanj časa za sodelovanje pri ribiških družinah ali dogodkih, ki jih organizira zveza, enostavno ni. Seveda pa si želim, da bi bilo drugače. Mogoče kdaj predstavim katero od svojih muh, morda se udeležim javnih pozivov za čiščenje rek (čeprav z vašimi otroci redno čistimo našo lepo pokrajino), napišem še kak članek, pošljem fotografijo v svetovne ribiške revije, mogoče grem spet na stara pota in vložim par tisoč mladice, se celo udeležim tekmovanja iz radovednosti ...

Želja po ženski družbi na vodi ostaja. Nekaj, kar je zgolj zabavno in sproščujoče, neprecenljivo in obenem ponuja osebno rast. Želja, kjer bo več otrok lahko reklo, da jih je mama peljala ribarit, ko so bili še majhni. Mogoče kdaj tudi zastopanje naših barv na kakšnem svetovnem tekmovanju. Zakaj pa ne?

Predvsem neskončno cenim zaupanje vseh dosedanjih gostov v moje sposobnosti, da jim razkažem lepote naše države na načine, ki presegajo zgolj stanje v vodi in lov kapitalk. O teh avanturah pa mogoče kdaj drugič. Dober prijem!

Nina Kramar

6. MEDNARODNO SREČANJE FUNKCIONARJEV S.C.A.A.

Zaradi koronakrize so se po enoletnem premoru zopet srečali funkcionarji Skupnosti za športni ribolov (S.C.A.A.). Srečali so se 22. in 23. 10. 2021 v Plominu na Hrvaškem.

Prvi dan je bil deloven. Na seji Izvršnega odbora so se sestali predstavniki vseh članic, razen iz italijanske ribiške zveze (Federazione Italiana Pesca Sportiva e Attività Subacquee – FIPSAS) in Zveze morskih ribičev Slovenije (Zveza za športni ribolov na morju Slovenije – ZŠRMS). Na seji so obravnavali poročilo o delu v letu 2020 in 2021, finančno poslovanje v letu 2021 in izdelali okvirni načrt dela za naslednje leto. Željko Kiršić, predsednik Skupnosti, je povedal, da v letu 2020 zaradi covida-19 ni bila izvedena nobena načrtovana aktivnost. Iz istih razlogov je bilo okrnjeno tudi delo v letu 2021. Na sladkih vodah smo uspeli izvesti le tekmovanje v LRP za mlade ribiče v Pristavi v organizaciji in izvedbi ZRD Maribor, pa tudi v Dornavi v organizaciji in izvedbi ŠRD Dornava. V morskem ribolovu je bilo izvedeno samo eno tekmovanje – Kup Istarske

v članstvo Skupnosti Zveza ribiških društev okraja Somogy (Somogy Megyei Horgász Egyesület – SMHE). Člani IO so njegovo prošnjo podprli, o sprejemu pa bo odločal Kongres, ki bo marca na Madžarskem.

Drugi dan srečanja je bil posvečen izmenjavi mnenj in izkušenj v ribištvu in ribiškemu tekmovanju. Ekipe so se pomerile v tekmovanju – ribolovu iz zasidranega čolna. Po žrebu so se čolni s tekmovalci razporedili v Plominskem zalivu, sicer eno uro pred napovedanim štartom, zaradi napovedi poslabšanja vremena z močno burjo. Burja je tekmovanje skrajšala za dve uri. Že takoj po prihodu na ribolovna mesta so se ekipe lotile iskanja lokacij bolj pri obali, saj je velebitska burja neusmiljeno brila in pozibavala funkcionarje v barkah. Kljub temu ulov ni bil tako slab, vsaj z vidika sladkovodnih ribičev ne, medtem ko

Srečanje funkcionarjev

Ulov

morski ribiči niso bili ravno navdušeni. Kljub temu se je tehtnica na koncu nagnila v prid morskim ribičem in pokazala njihovo (trenutno) premoč. Na koncu je bil izid ekipnega tekmovanja funkcionarjev sledeč:

1. Savez za športni ribolov na moru Istarske županije – SŠRMIŽ, Koromačno
2. Hrvatski savez za športni ribolov na moru – HSŠRM, Rijeka
3. Hrvatski športsko ribolovni savez – HSRŠ, Zagreb
4. Magyar Országos Horgász Szövetség MOHOSZ, Budapest
5. Zveza ribiških druščin Maribor – ZRD, Maribor
6. Ribiška zveza Slovenije – RZS, Ljubljana.

Po razglasitvi rezultatov in podelitvi odličij so se funkcionarji družili pozno v noč. Za to, da je vse potekalo na visokem nivoju in v prijetnem druženju, sta poskrbela Zveza za športni ribolov na morju Istarske županije in neposredni gostitelj Športno ribolovno društvo »PLOMIN« iz Plomina, za kar jim gre posebna zahvala.

Dodatne fotografije s srečanja si lahko ogledate tudi na povezavi <https://www.facebook.com/skupnost.SCAA>.

Marijan Gaber

županije v organizaciji in izvedbi Zveze za športni ribolov na morju Istarske županije – SŠRMIŽ.

Člani v razpravi z zadovoljstvom ugotavljajo, da se številčnost mladih ribičev v aktivnostih Skupnosti povečuje, zato bomo najmlajše spodbujali z ustreznimi nagradami. Željko Kiršić je podal tudi poročilo o finančnem poslovanju Skupnosti.

Po predhodnih posvetovanjih je predsednik Skupnosti predlagal načrt dela za 2022, ki se dopolni z dvema aktivnostma, in sicer tekmovanje v vijačenju iz čolna v Kaposváru (Madžarska) in tekmovanje v LRP v Bjelovarju (Hrvaška). Opomnil je tudi, da naj članice nacionalnih in pokrajinskih zvez s svojimi članicami razpravljajo o načrtu dela in finančnem načrtu pred potrditvijo na Kongresu Skupnosti.

Miklós Kozári iz Magyar Országos Horgász Szövetség – MOHOSZ (Madžarska) je podal ustno prošnjo za sprejem

RD BISTRICA

Ribiška družina Bistrica iz Ilirske Bistrice je bila ustanovljena leta 1947. Družina je članica Ribiške zveze Slovenije in Zveze ribiških družin Primorske. Poleg upravljanja in gospodarjenja z ribiškimi okolišmi ima družina v lasti še ribogojnico in valilnico, v kateri izvaja vzrejo lastnega zaroda soške postrvi. Verjemite – kraške vode nudijo enkrat in prvovrsten ribolov, zato nas obiščite! Vode so čiste in polne trofejnih rib, predajte se neokrnjeni naravi in uživajte v ribolovu.

Osnovni podatki:

NASLOV: Soze 15, p.p. 61, 6250 Ilirska Bistrica

E-POŠTA: ribiskadruzina.bistrica@siol.net

SPLETNI NASLOV: <http://www.rd-bistrica.si/>

Preglednica 1: Članstvo v RD Bistrica, dne 16. 2. 2022

Kategorija	Število članov
Polnoletni člani	118
Pripravniki	7
Mladi, študenti	29

Zgodovina

Začetki razvoja ribištva na Bistriškem

Dne 11. februarja 1947 je tedanji ustanovni občni zbor Ribiške zadruge Ilirska Bistrica sprejel prva pravila in izvolil upravni odbor, v katerem so bili: predsednik Vid Oprešnik, blagajnik Lado Žnidaršič in tajnik Ivan Lenarčič. Zadruga je tedaj štela okrog 15 članov. Bistriška zadruga je bila med prvimi v Sloveniji in jo srečamo v skupini zadrug LR Slovenije, predhodnici današnje Ribiške zveze Slovenije.

Leta 1949 so se bistriški ribiči pridružili še ribiči iz Vremske doline in Divače. V reviji Ribič iz leta 1951 zasledimo podatek, da je bistriška zadruga štela 54 članov.

Z novim zakonom so konec istega leta prenehale obstajati ribiške zadruge, namesto njih pa so se ustanovila ribiška društva oz. družine in z njimi Ribiška zveza Slovenije. Bistriški ribiči so svoje društvo preimenovali v Ribiško družino Bistrica leta 1969, leto po ustanovitvi Zveze ribiških družin Primorske.

Med najpomembnejše pridobitve tistega časa spada prav gotovo izgradnja prve valilnice, ki so jo postavili na Ivetovem vrtu ob Cankarjevi ulici. Prvo drstenje so opravili leta 1951, zmogljivost valilnice pa je bila 150.000 zaroda. Ustanovitev valilnice je sodila v vseslovensko akcijo, ki jo je vodil Sosvet ribiških zadrug Slovenije za obnavljanje ribiškega zaroda. Valilnica v Ilirski Bistrici je bila za mariborsko in idrijsko tretja v Sloveniji. V sredini petdesetih let se je prva ribogojnica preselila na lokacijo v "Guranjem kraju", kjer so v letu 1961 obseg še razširili. V to obdobje spada tudi začetek umetnega vzrejanja soške postrvi, pri čemer so bistriški ribiči opravili pionirsko delo v Sloveniji.

Petdeseta leta so po začetnem optimističnem razvoju žal prinesla tudi začetek žalostne usode za reko Reko. Leta 1952 je bil registriran prvi množičen pogin rib pod tovarno Lesonit. Iz leta v leto se je stanje slabšalo, ko pa je v sredini šestdesetih let začela s proizvodnjo še Tovarna organskih kislin, je bila Reka obsojena na propad. Po vsakoletnih izpadih in množičnih poginih rib je tako Reka ob koncu šestdesetih let pri spodnjem toku popolnoma zamrla.

Pri tem je treba poudariti, da so ribiči v delo in sistematično vzrejo ribjega zaroda, s katerim so vsaj delno nadomeščali izpade, vložili ogromno število prostovoljnih delovnih ur.

Leta 1970 so bistriški ribiči doživeli še nekaj hudih udarcev. Potem, ko je bil praktično uničen ves zarod v reki Reki od Ilirske Bistrice navzdol, je prišla še druga nesreča. Račja kuga je namreč pomorila vse potočne rake, ki so pomenili veliko bogastvo naših voda.

Ne glede na vse so bistriški ribiči v sedemdesetih letih še vedno pospešeno skrbeli za ribji fond in bogatitev voda. Dejavnost umetne vzreje soške postrvi je sčasoma prerasla amaterski okvir dela družine, tako da se je upravni odbor odločil in ribogojnico leta 1979 predal v upravljanje najemniku Emoni Ribarstvu. Odnos med družino najemnikom je bil urejen v pogodbi, ki je ribičem zagotavljala letno potrebne količine mladice. Vse to pa je na drugi strani pomenilo konec lastne vzreje zaroda.

Kljub vsem dogodkom so si ribiči vseskozi prizadevali za ureditev odnosov med onesnaževalci in ribiči, ki so vlagali znatna sredstva v gospodarjenje z ribjim fondom. Zaključek tega je bil podpis sporazuma, ki je urejal finančne obveznosti onesnaževalcev in drugih delovnih organizacij.

Ne glede na vse je število članov iz leta v leto strmo naraščalo, še posebej po izgradnji akumulacijskih jezer Mola in Klivnik v začetku osemdesetih let, ko se je ustalilo na številu okrog 200 članov in 20 mladincev.

S prilivom novih članov je prišlo do pomladitve članstva in novih delovnih zagonov. Tako sta bila z udarniškim delom zgrajena dva nova objekta. Pod vasjo Soze, ob obali jezera Mola, je bil leta 1998 sezidan ribiški dom z osmimi ležišči v treh sobah, s skupnim družabnim prostorom in dvorano, namenjeno večjim prireditvam ter srečanjem. V bližini vasi Famlje v Vremski dolini pa so člani sekcije Vreme, ki deluje v okviru ribiške družine, zgradili ribiško koč, ki pa so jo nepridipravi v začetku novembra leta 2011 požgali do tal.

Med pomembne dosežke, ki so se zgodili v preteklem desetletju, moramo postaviti tudi sklenitev Koncesijske pogodbe, s katero je Ribiška družina Bistrica od države za dobo tridesetih let v upravljanje z vodami pridobila celotno porečje reke Reke (skupaj z AK Mola in Klivnik).

Odraz vsega je bil viden tudi v spremembi miselnosti in pristopa do ribolova med člani, ki so začeli dajati vse večji pomen športnemu načinu ribolova. V ta namen je družina v zadnjih letih uredila dva ribolovna revirja, kjer je ribolov dovoljen le po načelu *Ujemi in spusti*. Prvi je muharski revir, ki se nahaja na reki Reki v Vremski dolini, med vasema Buje in Gornje Vreme. Drugi je kraparski revir na jezeru Mola, kjer je za ta namen ribolova urejenih trinajst ribolovnih mest.

Pravilni pristopi pri upravljanju družine in gospodarjenju z vodami so poleg zadovoljstva med člani pripeljali tudi do velikega obiska domačih in tujih turističnih ribičev, ki se letno odraža v preko tisoč prodanih ribolovnih dovolilnicah.

Trud za domorodne ribe

Vsi napor naših ribičev v preteklosti, ki so kljub vsemu v tako rekoč nemogočih okoliščinah ohranjali ribji živelj na Reki, so bili zaradi zgrešenih nacionalnih pristopov v zadnjih dveh desetletjih in s tem povezanega načina repopulacije avtohtone soške postrvi na Reki spet »na preizkusu«. Kot je znano, je bilo v tem obdobju dovoljeno sistematično vlaganje v gojitvene potoke in reko Reko le avtohtono soško postrv, ki pa je družina ni imela in jo je morala kupovati. Ta način repopulacije, ki je bil po drugi strani povezan z visokimi finančnimi vlaganji, se je z leti izkazal za manj uspešnega.

Spoznanja in razum so se končno pokazala pri pripravi osnutka RGN 2011-2016 in vendarle pripeljala do sprememb, med katerimi velja za družino in njene člane najpomembnejše dejstvo, da lahko ribiška družina za poribljavanje reke Reke spet sama pridobiva zarod soške postrvi, in sicer iz matične jate lastnega ribiške gojitvenega okoliša.

Zelo pomemben dogovor je vodstvo družine doseglo tudi v letu

2011, ko se je po nekajletnih pogajanjih z ARSO in VGP Dravo Ptuj dogovorilo in sprejelo spremembe Pravilnika o načinu upravljanja z AK Mola in Klivnik. Pravilnika istočasno in optimalno zagotavlja poplavno varnost porečja reke Reke, bogatenje Reke v sušnih obdobjih ter zadostno količino vodne mase za izvajanje ribolova na jezerih preko celega leta.

Zaradi angažiranosti članov in aktualnega vodstva ter močne volje po ponovni vzpostavitvi lastne valilnice je družina za svoje potrebe izobrazila tri ribogojce, ustanovila skupino za odlove in pomoč pri smukanju plemenk ter v obstoječi Vili Venecijanki ob ribogojnici v Levstikovi ulici na novo uredila valilnico. Matično jato, ki jo je bilo treba ustvariti povsem na novo, smo pridobili z odlovi na porečju Reke in je sprva predstavljala petdeset plemenk. Na veselje mnogo članov smo tako v letu 2011 po tridesetih letih spet pridobili za nekatere resda skromnih, a za nas ponosnih 20.000 iker lastnega zaroda soške postrvi.

Ribiški dom

Ribiški dom pod vasjo Soze, ki stoji ob jezeru Mola, služi članom, turističnim ribičem in drugi obiskovalcem kot kraj za druženje in sprejemna pisarna. V njem je na voljo velik prostor za družabne prireditve, letna kuhinja, tri sobe s skupno osmimi ležišči in skupno kopalnico ter ločenimi toaletnimi prostori. Ob domu se nahaja še balinišče ter urejen pokrit prostor (jurček, opremljen z elektriko, vodo in kuriščem), namenjen druženju manjših skupin. Dodaten čar domu prav gotovo daje tudi jezero Mola, ki se nahaja v njegovi neposredni bližini.

Ribiški dom obratuje med tednom vsak dan, razen v ponedeljek, od 16. ure dalje. Čez vikend je dom odprt preko celega dne. V njem so gostom na voljo samopostrežni avtomati s kavni in osvežilnimi napitki.

Za vse informacije v zvezi z delovanjem ribiškega doma, prodajo ribolovnih dovolilnic, možnostjo najema prostorov, izposojajo čolnov itn. so na voljo predstavniki RD na spletnem naslovu www.rd-bistrica.si.

Revirji

► Reka Reka

Reka Reka je največja slovenska reka ponikalnica. Izvira na južni strani pobočja Snežnika na Hrvaškem. Na svoji 47 kilometrov dolgi poti se vije mimo krajev Zabiče, Ilirska Bistrica, Prem, Ribnica, preko Vremske doline do Škocjana, kjer nato ponikne v Škocjanske jame. Reka Reka je idealna destinacija za vse vas, ki želite doživeti enkratni ribolov v neokrnjeni kraški naravi in pri tem uživati v muharjenju prelepih soških in potočnih postrvi ter njihovih križancev. Povodje reke Reke naseljujejo poleg postrvij vrst še grba (mrena), klen, krap, smuč in ščuka. Vsem ljubiteljem športnega ribolova vam je na delu reke Reke v Vremski dolini v dolžini dveh kilometrov (Fevžnarjev jez – Cerkevnikov mlin) na voljo muharski revir, kjer je ribolov dovoljen po načelu *Ujemi in spusti*. V tem delu je reka Reka še posebej veličastna in bogata z vsemi vrstami postrvi.

Možnost ribolova: soška postrv, križanci, potočna postrv, grba (mrena), klen, krap, šarenka, ščuka.

Vrsta ribolova: muharjenje, vijačenje, talni ribolov, beličarjenje, vijačenje z vodno kroglico.

Dovoljene vabe: umetna muha, vabe rastlinskega izvora, umetne vabe.

Tip vode: tekoča.

Reka Reka

► Jezero Mola

Jezero Mola se nahaja na obrobju Brkinov pod vasjo Soze pri Ilirski Bistrici. Razteza se v dolžini štirih kilometrov. Jezero, ki leži v srcu neokrnjene narave daleč stran od mestnega trušča, vsekakor morate obiskati in doživeti. Dodaten čar jezeru prav gotovo daje tudi ribiški dom, ki stoji ob njegovi obali. V njem si lahko privoščimo tako hladne kot tople napitke iz samopostrežnih avtomatov. V njegovem pritličju je z možnostjo najema urejena večja dvorana z letno kuhinjo, namenjena različnim družabnim dogodkom. Dom ponuja tudi tri sobe z osmimi ležišči, WC, kopalnico, kuhinjo, brezplačen WI-FI ter predstavlja enkratni prostor za pogovor ter omogoča čudovit razgled na jezero. Jezero Vam ponuja edinstven in razburljiv ribolov kapitalnih krapov, amurjev, smučev in ščuk. Na jezeru Mola je vzpostavljen tudi kraparski revir, na katerem je dovoljen ribolov po načelu *Ujemi in spusti*. V ta namen je na kraparski trasi v dolžini dveh kilometrov urejenih petnajst ribolovnih mest, kjer je med izvajanjem ribolova mogoče tudi kampiranje.

Možnost ribolova: krap, ščuka, amur, klen, smuč, som.

Vrsta ribolova: talni ribolov, vijačenje, beličarjenje, lov iz čolna, muharjenje.

Dovoljene vabe: vabe rastlinskega in živalskega izvora, umetne vabe.

Tip vode: stoječa

Ščuka iz jezera Mola

► Jezero Klivnik

Jezero Klivnik leži v osrčju Brkinov pod vasjo Tominje pri Ilirski Bistrici. V dolžino meri tri kilometre. Ribolov je dovoljen čez celotno dolžino jezera, razen v drstišču, ki je označeno z opozorilnimi tablam. Jezero navdušuje s čudovito naravo in vam ponuja ulove trofejnih smučev in vseh vrst postrvi.

Možnost ribolova: smuč, šarenka.

Vrsta ribolova: lov iz čolna, muharjenje, vijačenje, vijačenje z vodno kroglico.

Dovoljene vabe: umetna muha, umetne vabe.

Tip vode: stoječa.

Jezero Klivnik

Uredništvo

Foto: arhiv RD Bistrica

Prva v sezoni

MARMORNO LETO

*Verjetno v Sloveniji, pa tudi marsikje po svetu, ni bolj opevane postrvje vrste, kot je to t. i. marmorna postrv (*Salmo marmoratus*). Menim, da je to ime primernejše kot »soška postrv«. Ne nazadnje jo v takšni ali drugačni obliki najdemo skoraj v vseh vodotokih, ki se iztekajo v Jadransko morje (Rižana, Reka, Vipava, Soča ...). Verjetno tema spada v eno tistih nepotrebnih »debat« med ribiči, ki iščemo dlako v jajcu, zato jo raje pustimo za drugič. Konec koncev bomo redko našli koga, ki jo bo poimenoval marmorna postrv in ne soška, no, vsaj dokler nimamo opravka s tujcem, v pogovoru s katerim pa jo bomo vedno omenili kot »marble trout«, »trota marmorata« ...*

Če ne že pri poimenovanju, pa verjetno ne bom našel nikogar, ki bi oporekal njeni edinstveni podobi, lepoti in posebnostim, ki jo ločijo od ostalih rib. Poleg videza jo radi opevamo tudi zaradi agresivnosti in sposobnosti doseganja enormnih velikosti, vsaj kar se postrvi tiče. Brez zadržkov jo lahko poimenujemo kraljica slovenskih voda.

Če mi je še kot mlademu muharju ulov marmorne postrvi predstavljal ogromen podvig, pa je letos postala kar moja redna spremljevalka. Če se ne motim, bi lahko rekel, da sem imel letos več prijemov marmorirane kot potočne postrvi. Šarenko oz. amerikanko bom iz tega prispevka spustil. Pa tudi če se komu zamerim, zame vložen 70+ cm dolg pitanec ni smisel muharjenja v Sloveniji, čeprav, sodeč po slikah na spletu, nekaterim to predstavlja vrhunec sezone, da ne rečem kariere. Dejstvo je, da je to neavtohtona ribja vrsta, ki izpodriva domače vrste, hkrati pa služi za hrano tako ribičev kot tudi večjih predatorjev (pa naj bo ta pokrit z dlako, perjem ali luskami). Hkrati moram poklekniti in priznati, da mi je šarenka rešila že marsikateri težak in dolgočasen dan.

In zakaj sem letos imel več prijemov »marmorat« kot drugih vrst? Točnega odgovora ne vem, verjetno pa ta tiči v seštevku več faktorjev. Za začetek sem se odločil, da bom bolj kot z nimfami in

suhimi muhami vztrajal pri večjih potezankah, posledično tudi na močnejši opremi. Namreč, muharice, ki so namenjene ribolovu z nimfami in suhimi muhami, so prenežne, ko gre za zateg večjih potezank, kar se rado vidi v izgubljenih borbah in nepotrebnih trganjih. Poleg tega pa ima močnejša oprema še eno super lastnost, ki jo naravnost obožujem. In to je skrajšan čas utrujanja rib, ki pa je eden ključnih faktorjev pri boljši uspešnosti sistema *ujemi in spusti*.

Poleg spremembe opreme sem prilagodil tudi čas ribolova, tako da sem namesto lokacije iskal pogoje, ki ustrezajo. Obstaja veliko mest, kjer se riba zadržuje, pa tega niti ne vemo, saj smo običajno tam, ko riba ni aktivna ali pa je zelo plašna. Tako sem letos ulovil eno svojih največjih marmornih kraljic na lokalni reki, na kateri lovim že od malih nog, mesto, kjer sem jo ulovil, pa sem obiskal že neštetokrat. Dovolj je bil en pravi met na konec tolmana ob iztoku potoka v reko. Konec koncev gre velikokrat ravno za en met v tisto pravo območje, kjer ima riba svoje območje napada. Zgreši ga za en meter in domov boš šel praznih rok, ali – kakor danes pravimo – brez objave na Instagramu.

No, pa da si ne bo kdo mislil, da sem to leto ulovil veliko rib. Ravno nasprotno. Zaradi večjih muh in vztrajanja pri njih sem velikokrat »naredil nulo«, kakor radi rečemo v žargonu. Poleg tega

Hitra in slaba slika po nenačrtovanem namakanju

En met naredi razliko.

pa moramo povedati, da sem doživel tudi veliko zgrešenih prijemov in odpetih rib. Čeprav je to boljše kot ribolov brez videne ribe, izguba svojega največjega ulova pod nogami ni nič bolj zabavno. S prijatelji, ki so bili tisti dan z mano, se še vedno rad pošalim, da jim ne bom nikoli odpustil, ker se nihče od njih ni pognal po skalnem prepadu, da bi jo zajel. No, neka nepotešena želja mora vedno ostati, če ne, postane ribolov dolgočasen, ribolov brez izziva pa zame nima smisla.

V zaključku bi rad povzel nekaj ključnih točk za vse tiste, ki bi radi izstopili iz klasičnega muharjenja in poskusili svojo srečo pri ribolovu na kakšno večjo marmorno postrv:

1. Prilagodite svojo opremo: naj ta ustreza tipu ribolova, hkrati pa omogoča borbo z večjimi ribami (ne pozabite na dovolj veliko mrežo).

2. Zamenjajte nimfe in suhe za potezanke: večje postrvi rade jedo ribe in ostale večje organizme.

3. Izberite prave pogoje: na ribolov pojdite, ko se postrvi aktivirajo, ne pa sredi poletja v suši.

4. Izberite pravo lokacijo: marmorna postrv prebiva praktično v vseh primorskih rekah, seveda je njen delež povsod drugačen, namesto brzic iščite počasi tekočo vodo in luknje.

5. Bodite pripravljeni, da mogoče ne ulovite ničesar, hkrati pa morate biti vedno pripravljeni na zateg.

6. Pazljivo rokuje z ribami, še posebno večjimi primerki: ribe ne vlecite iz vode, borbe naj bodo kratke, trnki brez zalusti, ribo pa hitro izpustite.

Verjetno so vsi ti komentarji samoumevni, predvsem za tiste, ki se na »soško« postrv odpravljajo bolj pogosto. Upam pa, da s tem pomagam kakšnemu nadobudnemu muharju, ki bi se rad poskusil v lovu naše marmorne kraljice. Dober prijem!

Jure Gombač

Več informacij na alpeadria.si

Alpe-Adria

32. sejem za zeleni
in aktivni turizem

23.—26. marec 2022 | Gospodarsko razstavišče

VZPOREDNI DOGODEK:

ANATOMIJA KRAPARSKIH NAVEZ

Upam si trditi, da je krapolov eden izmed najbolj priljubljenih načinov ribolova pri nas. Posledično se trgovine z ribolovno opremo (še najbolj tiste na vzhodni strani Trojan) v največji meri zalagajo prav s kraparsko opremo. V zadnjem desetletju so domači trg preplavili številni tuji, predvsem britanski proizvajalci kraparskih izdelkov. Kadar je treba prodati kraparske novitete, znani obrazi ribolovnega športa oglašujejo nove produkte, ki so sestavni deli najnovejših nepogrešljivih navez. Tako kot pri trženju drugih stvari se tudi pri ribolovu ustvarjajo trendi, ki poskrbijo za prodajo novih izdelkov. Nenehno posodabljanje športnega krapolova je poskrbelo, da se ribiči pri izvajanju svoje aktivnosti obračajo k tistemu, kar je najbolj moderno, kar zagotovo deluje in ujame največ.

Naj vas pomirim, iskanje popolne naveze bi bilo sila nesmiselno, saj ima čisto vsaka svoje prednosti in slabosti, nobena izmed njih pa na žalost ni stoodstotna. Nobena naveza ne deluje zagotovo, niti ne ujame največ. Če dobro premislim, dejstvo, da nobena naveza ni popolna, sploh ni tako slabo. Realizacija vsakega prijema bi ribolovu na krapa vzela čar – tj. ribičevo razmišljanje in njegovo prilagajanje danim razmeram – taktiziranje. Čisto vsaka naveza ima določene lastnosti, zaradi katerih je v neki situaciji najbolj primerna, vendar so le tisti največji zanesenjaki med nami pripravljeni na sleherno oviro, ki nam jo skozi potek ribolova postavi narava. V tem prispevku si bomo namesto magičnih trnkov, ki vedno ujamejo, skušali razložiti koncepte določenih navez. Naš cilj naj bo tokrat odgovoriti na vprašanje, kakšno nalogo mora naveza opraviti v določeni situaciji, da bo možnost za realiziran prijem največja? Opremljeni s tem znanjem boste lahko sami prilagodili vaš ribolov razmeram, kar vam bo – vsaj upam – v veliko večjo pomoč pri vašem ribolovu kakor pa nakladanje o najboljši navezi.

Skušam vas namreč prepričati, da je pri krapariji bistvenega pomena razumevanje konceptov. Podobno kot pri šahovski igri si lahko zapomnite prvih deset potez najbolj priljubljene otvoritve, a vas to ne bo pripeljalo ravno daleč proti nekemu, ki je večš osnov vseh vidikov šahovske igre. Krapar, ki dela točno tako, kakor delajo vsi ostali, ujame točno toliko kakor vsi ostali. Z znanjem, ki vam ga bom skušal posredovati skozi svoj zapis, pa boste lahko sami ustvarili tisto navezo, ki bo v danem kontekstu lovila najbolj učinkovito.

Najpomembnejši del naveze: trnek

Prva stvar, ki je ključnega pomena za razumevanje navez, so seveda trnki. Med največjimi imeni kraparskih podjetij skoraj ne najdemo proizvajalca, ki na tržišču ne bi ponujal svoje znamke trnkov. Vprašanje, katerega proizvajalca izbrati, je podobno izbiri avtomobila: gre za osebno preferenco in naklonjenost določenim znamki. Bolj kakor kraparska podjetja naj vas zanimajo oblike trnkov. Vsaka služi določenemu namenu, načinu ribolova oziroma je najbolj primerna za določeno navezo.

Trnek z dolgim vratom (*long shank*): ta oblika trnka ima zaradi dolgega vratu vse predpogoje, da se zasaki globoko v krapovo ustnico. Primerna je za nekatere naveze z boilo, a zasije tudi v uporabi plavajočih vab (*pop up*). Ko krap vsrka vabo, je trnek zaradi svojega težišča izjemno gibljiv, kar mu omogoča dobro rotacijo pri konici, ta pa se hitro piči na optimalno mesto (sredina spodnje ustnice).

Dolgohrbntnik. Foto: splet

Trnek z ukrivljenim vratom (*curved shank*): po mojem je največja prednost ukrivljenih trnkov v situacijah, ko je riba že na trnku – se pravi med borbo. Za razliko od trnka z dolgim vratom ima ukrivljeni sam po sebi manj manevrskega prostora za rotiranje, kar zmanjša tveganje izgube ribe med utrujanjem. Vseeno ukrivljeni trnki niso zanemarljivi niti glede sposobnosti »pikanja.« Obnašanje trnka določimo šele, ko ga v določeni navezi porabimo, a zaenkrat se pogovarjamo le o lastnostih trnka kot takega.

Trnek z izbočenim ušesom (*chod*): izjemno se obnese pri navezah z monofilamenti, kot je na primer fluorokarbon. Skoraj izključno se uporablja za plavajoče vabe (*pop-up*). Pri vseh ostalih navezah se pri »pikanju« ribe obnese slabše, saj je kot med ušesom in konico velik. Edina izjema, kako *chod* trnek uporabiti s tonečimi vabami, je čisto navaden vozle brez vozla s požirko. Lahko uporabite monofilament v celoti ali pa za sekcijo, kjer je las, uporabite mehko pletenico. Pomnite, da generalno pri tonečih vabah vedno bolje delujejo pletene predvrvice, ker so bolj fleksibilne. S togimi predvrvicami pa se v določeni meri izognemo manjši ribi, ki togo navezo težje posrka.

Trnek z velikim razmakom med konico in vratom (*wide gape*): verjetno najbolj vsestranska oblika trnka. Uporaben je skoraj pri vseh vrstah navez, krasi pa ga predvsem majhen kot med konico in ušesom. Zaradi teh karakteristik se dobro obnese pri utrujanju, ob pravilni uporabi pa majhna rotacija zmanjša možnost izgube ribe.

Predvrvice

Kraparjem najbolj poznane so gotovo pletene, vendar je raznovrstnost predvrvic skozi leta postala znatno večja. Že pri pletenih predvrvicah imamo dve osnovni možnosti. Tako imenovana gola predvrvica in prevlečena predvrvica. Med prevlečenimi poznamo tri možne oblike, in sicer mehko (*soft*), delno togo (*semi-stiff*) in togo predvrvico (*stiff*). Gola

Kosirnik. Foto: splet

Topoogelnik za navezo *chod*. Foto: splet

Kratkohrbntnik z rahlo podstojnim obročkom in s širokim zavojem (*angl. wide gap*). Foto: splet

(mehko) predvrnico zelo rad uporabljam, ko lovim z vodotopnimi vrečkami (PVA), saj se ta zlahka »zatlači« v kompaktno obliko PVA-vrečke. Bolj kot je predvrnica toga, manjša je možnost, da se ta med izmetom zaplete, vendar je na dnu videti nekoliko bolj nenaravno, kar predvsem na komercialnih vodah lahko pomeni razliko med uspešnim ribolovom in porazom. Prav tako se toge predvrvice veliko bolj iztegnejo pod vodo, zato jih raje lovim čez trdo dno, ker je riba ob prijemu tako veliko hitreje v kontaktu z obtežilnikom, v mulju ali nizki travi pa je lahko lega predvrvice nekoliko bolj nerodna. Prevlečene predvrvice, tudi tiste najbolj mehke, so že v osnovi bolj toge od golih. Posebni materiali, ki obdajajo predvrnico, le-to naredijo veliko bolj trpežno ob stiku z ostrimi ovirami pod vodo, prav tako pa se zaradi večje teže potopijo nekoliko hitreje in bolj iztegnjeno. Vredno si je tudi zapomniti, da tanke pletene predvrvice režejo ribje gobce, o tem se lahko prepričate na večini slovenskih voda, kjer je pritisk ribičev višji.

Monofilne predvrvice se navadno uporabljajo pri navezah s plavajočo vabo ali takrat, ko skušamo zmanjšati prijem manjše ribe. Ta taktika sicer ni stoodstotna, vendar definitivno pomaga. Zaradi togosti (trdote) monofilnih predvrvic jo bela riba in celo manjši krapji težje posrkajo. Prav tako so monofilne predvrvice nekoliko težje opazne pod vodno gladino, zaradi česar blestijo ob uporabi v izjemno čistih vodah.

Naveze in njihova uporaba

Opremljeni s tem znanjem se lahko sami odločite, kakšen trnek in kakšna predvrnica prideta v upoštevanem konkretnem primeru vašega ribolova. Kombinacijo trnkov in navez lahko prikojite vašim željam in namenu. Vseeno pa naj vam v naslednjih odstavkih predstavim nekaj kombinacij, za katere mislim, da so tiste najboljše oziroma – bolje povedano – jih sam največkrat uporabljam. Faktorjev odločitve, katero navezo uporabiti, je več: globina in čistost vode, način krmljenja in vsebina krme, struktura dna, prisotnost vodnih ovir ...

Preprosto, a večno: naveza z lasom (»hair rig«)

Verjemite mi, ko vam povem, da vam najbolj osnovna kraparska naveza zadostuje v tričetrt primerih. Revolucija, ki jo je prinesel »vozel brez vozla«, je tako močno spremenila kraparski svet z razlogom: deluje tudi več desetletij po njenem izumu. Sam pri navadni boili navezi uporabljam trnke z dolgim vratom (*long shank*), pri oblikovanju naveze pa predvrnico le nekajkrat ovijem okoli vratu trnka. To omogoči agresivno izbočen trnek, ki tako poveča možnost uspešne realizacije prijema. Možnosti za nadgradnjo take naveze je več. Nekateri uporabljajo silikonske tubice (*shrink tube* ali *rig kickerji*), ki v nekaterih variacijah oplemenitijo navezo tako, da kot med vratom in konico naredijo še bolj agresivnega. Naj vas

posvarim, da pri nekaterih trnkih (npr. *curved shank*) dodajanje silikonskih tubic naveze ne oplemeniti, temveč jo popolnoma uniči. Sam se velikokrat odločim za manjšo nadgradnjo te naveze, in sicer v obliki obročka (*rig ring*), ki navadno navezo preobrazí v »*blow back rig*«. Prednost te naveze je, da se v primeru, ko krap vabo uspešno izpljune, ta sama postavi nazaj v pravilen položaj. Tako navezo v kombinaciji z bolj togimi pletenimi predvrvicami uporabljam takrat, kadar lovim na večjem in koncentriranem krmišču, saj aktivnost ribe okrog trnka lahko le-tega spravi v nerodno lego, kar znatno zmanjša možnost za uspeh. Prav tako se taka dobro obnese tudi s plavajočimi vabami, le da v tem primeru na predvrnico stisnem šibro nekje 0,5–1 cm nad trnkom. To mi omogoči, da je plavajoča vaba nekoliko nad dnom, zato je trnek v odličnem položaju. Zaradi obtežitve pa se mi naveza ne dvigne v celoti, le trnek je obrnjen navpično. Vsi tisti, ki bi radi uporabljali osnovni »vozel brez vozla«, lahko uporabljate skoraj vsak trnek, vendar bo najbolj učinkovita oblika »*kontinental*«, ki v prejšnjem poglavju ni bila opisana.

Za lene: nemška naveza (»german rig«)

Osnovna naveza, predstavljena v prejšnjih odstavkih, ima rahlo pomanjkljivost. Ob spremembi dimenzije vab je velikokrat treba navezati popolnoma novo navezo. Za vse tiste, ki se vam tega ne ljubi početi, je »german rig« izvrstna izbira. Vaba je z nitko pritrjena na majhno vrtljivko, zato je od trnka vedno enako oddaljena, ne glede na njeno velikost. Za konkretno navezo je verjetno najbolj primeren trnek z velikim razmakom med konico in vratom (*wide gape*), vendar tudi ukrivljeni trnki niso napačni.

V tem primeru je trnek za velikost vabe pri t. i. nemški navezi (*angl. german rig*) skoraj malo premajhen.

Pravilo večine navez je tako, da se dimenzija trnka premo sorazmerno veča z dimenzijo vab. To še bolj velja za »german rig«, saj premajhen trnek ob preveliki vabi skoraj ni zmožen ustrezno »pičiti« ribe. Za uporabo se največkrat odločim, ko lovim na čistem dnu čez intenzivno krmišče, saj krap takrat pobira vabe čisto drugače (bolj nepremišljeno) – to pa pomeni, da bo najkrajša možna razdalja med vabo in trnkom toliko bolj učinkovita.

Trend ali revolucija modernega krapolova? »Spinner« oziroma »Ronnie rig«

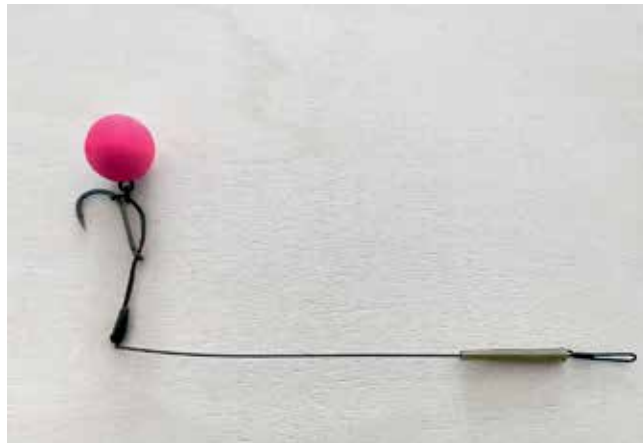
Ta izjemno priljubljena naveza terja nekoliko več materiala za sestavo, zato morda ni primerna za čisto vsak žep. Uporablja se izključno s plavajočimi vabami (*pop-up*). V bistvu je celotna naveza osnovana za ribolov s temi vabami. Čar »Ronnie riga« je njegova vrtljivost, zaradi katere trnek skoraj vedno najde pot v središče krapove spodnje ustnice. Večinoma se pri tej navezi uporabljajo bolj toge predvrvice, največkrat monofilne. Sam pri tej navezi uporabljam trnke z ukrivljenim vratom (*curved shank*) ali trnke z velikimi razmaki (*wide gape*). »Spinnerje« največkrat uporabljam, ko lovim tesno ob vodni oviri ali ob obali, saj takrat

T. i. *blow back rig* je izvrstna in sila preprosta nadgradnja enostavne naveze z vozlom brez vozla.

Trenutno najbolj priljubljena naveza v krapolovu je *Ronnie rig*.

Multi rig je izjemno praktična naveza, najbolje deluje z uporabo trnka *chod*.

skoraj izključno uporabljam plavajoče vabe. Poleg tega pa v primerih, ko lovim pred ovirami, ribi ne popuščam, zato je ključnega pomena, da je trnek zasidran popolno. Še en primer uporabe naveze je, ko lovite na intenzivno hranjenem krmišču. Zaradi rotacije naveze bo ta našla pot v ribji gobec tudi v primerih, ko bo ta za las zgrešila vašo vabo. Kljub temu da je »Ronnie« izjemno marketinško napihnjena naveza, bi bilo nepošteno trditi, da ni dobra. Menim, da je za uporabo s *pop-upi* ena izmed najboljših.

Najbolj vsestranski navezi: »chod« in »multi rig«

Ko hočete loviti na točno določenem mestu, a niste prepričani, da so tla primerna za prezentacijo naveze, je »chod« najboljša izbira. Še ena naveza, ki je primerna le za plavajoče vabe, vam omogoča, da lovite skoraj »slepo«. Ne glede na to, ali je pred vami nizka trava, izjemno globok mulj, listje ali odpadle vejice, bo »chod rig« lovil vedno aktivno. Moram priznati, da ga sam le redko uporabljam, saj lovim na vodah, kjer uporaba te naveze skoraj nikoli ni potrebna. Čar »choda« je ta, da je vaba nekoliko bolj dvignjena od tal, predvrhica pa nekoliko bolj oddaljena od svinca (uporablja se namreč s helikopterskim sistemom), zato se trnek lahko rahlo in prosto usede nad skoraj kakršnokoli podlago. Obvezna je uporaba najtrših monofilamentov in trnkov z izbočenimi ušesi.

Tudi pri drugi navezi z obliko trnka »chod« je prilagodljivost tista, ki navezo naredi zanimivo za uporabo. »Multi rig« uporabljamo, kadar lovimo z izjemno ostrimi, celo ročno ostrenimi trnki, ki so namenjeni tisti prav posebni ribi na jezeru, kjer vsak prijem šteje dvojno. Takšni, dodatno ostreni trnki se ob stiku z jezerskim dnom velikokrat uničijo, še preden jih krap pobere, če ne takrat, pa jih uniči prvi prijem ribe. Pri vseh ostalih navezah bi morali ponovno izdelovati vse aspekte naveze, ravno tu pa zasije »multi rig«. Posebna oblika naveze omogoča hitro menjavo trnka, ves ostali droben material pa ostane enak. Sam sem to navezo uporabljal le s plavajočimi vabami, saj menim, da je naveza najbolj učinkovita samo v tem primeru. Morda se motim.

Zaupajte lastni presoji

Ravno zadnja poved prejšnjega odstavka naj je nauk tega prispevka. *Morda pa se motim*. Vse, kar preberete, vidite in slišite o krapolovu, ni vedno stoodstotno. Zaupal sem vam, kakšne naveze v določenih situacijah uporabljam sam. Cilj mojega prispevka je spodbuditi bralce k razmišljanju za vodo in ustrezni adaptaciji, če je ta potrebna. Morda boste sami uvideli, da je kakšno navezo veliko bolje uporabljati v drugačnih okoliščinah, kot jih sam. Morda je za kakšno navezo bolj primeren drugačne vrste trnek od mojega, nisem avtoriteta za naveze, niti noben drug še tako slaven ribič ni. Gotovo pa boste s konceptualnim pristopom, predstavljenim danes, sčasoma ujeli več kakor kadarkoli prej. Sami sebe boste namreč naučili najboljšega pristopa na vsakokratnem ribolovu.

Niko Hari

Sulec Foto: Herlé Hamon.

ČLANKI V VODILNIH EVROPSKIH MUHARSKIH REVIJAH – POMEMBEN ELEMENT V PROMOCIJI NAŠIH MUHARSKIH VODA V TUJINI

V zadnjih desetih letih smo na Ribiški zvezi Slovenije skupaj z zainteresiranimi ribiškimi družinami in Zavodom za ribištvo Slovenije vložili veliko truda v promocijo ribolova na naših rekah in jezerih, še posebej muharjenja. Tesno smo se povezali s Slovensko turistično organizacijo. Ta je ribolovni turizem prepoznala kot eno najvišjih oblik turistične ponudbe Slovenije v tujini in ga vključila tudi v svojo strategijo razvijanja zelenega turizma. Po dveh letih, ki ju je zaznamovala epidemija koronavirusa in posledično tudi znatni padec tujih ribičev, se nahajamo pred umiritvijo razmer. Za ponovni prihod tujih ribičev bo zelo pomembno, da bomo čim prej ponovno zagnali tudi aktivno promocijo na tujih trgih.

Za promocijo ribolova v Sloveniji med tujimi ribiči so zelo pomembni nastopi na tujih specializiranih ribiških sejmih ter članki v specializiranih ribiških, predvsem muharskih revijah v Evropi. Tako dobro pripravljene nastopi na sejmih kot tudi pozitivni članki so v preteklosti veliko prispevali k prepoznavnosti slovenskih voda v tujini. Za večino člankov, ki so bili objavljeni v zadnjih desetih letih, smo se z avtorji dogovorili prav med razstavljanjem na ribiških sejmih v tujini. Tako smo si pridobili veliko dobrih prijateljev med najbolj cenjenimi pisci v muharskih revijah v Evropi.

V Franciji je bilo objavljenih več člankov o muharjenju

na naših rekah v najpomembnejših muharskih revijah *Pêche mouche* in *Partir pêcheur*, v Belgiji dva članka v osrednji muharski reviji *Pêcheur belge*, pet člankov v Nemčiji v muharski reviji *Fisch und Fliege*, trije članki na Nizozemskem v osrednji muharski reviji *De Nederlandse Vliegvisser*, dva članka v najprestižnejši angleški muharski reviji *Trout&Salmon*, po en članek pa v osrednji skandinavski muharski reviji *Flugfiske* i *Norden* ter švedski muharski reviji *Fiskejournalen*.

Lani v decembru sta – na povabilo Ribiške zveze Slovenije, Zavoda za ribištvo Slovenije in Slovenske turistične organizacije – v Slovenijo ponovno prišla Herlé Hamon in Jean-Paul

Tissiers. Herlé Hamon je eden vodilnih piscev na francosko govorečem področju, piše v več muharskih revijah v Franciji in Belgiji. Naše muharske vode pozna kot svoj lasten žep. Spoznali smo se pred več kot desetimi leti na enem izmed mednarodnih sejmov ribolova v Parizu. Od tedaj nam je zelo naklonjen in rad prihaja v Slovenijo. O naših vodah je napisal že pet ali šest člankov o muharjenju na naših najlepših muharskih rekah, v več muharskih revijah v Franciji in Belgiji. Zadnjič je bil pri nas, skupaj s še dvema sodelavcema, v začetku junija 2019. Tedaj je napisal izredno odmeven članek na petih straneh o muharjenju na soško postrv za osrednjo francosko muharsko revijo *Pêche Mouche*.

Tokrat je prišel k nam na muharjenje na sulca, kralja naših voda. Za obisk smo bili dogovorjeni že za december 2020, vendar je vmes žal posegla epidemija koronavirusa. V zadnjem času je prav muharjenje na sulca med muharji zelo popularno. Konec lanskega leta in v začetku letošnjega leta je bilo pri nas veliko tujih muharjev, ki so želeli ujeti to plemenito ribo na umetno muho, zanimanje za muharjenje na sulca pa še narašča. Za organizacijo obiska smo tudi tokrat združili moči Ribiška zveza Slovenije, Zavod za ribištvo Slovenije, ribiške družine Mozirje, Šempeter ob Savinji, Jesenice, Bled, Sora Škofja loka in Medvode ter Slovenska turistična organizacija – STO, ki jima je zagotovila najem avtomobila ter vsa prenočišča in polpenzione. Ribiške družine in ZZRS so zagotovili ribolovne dovolilnice, ribiška vodiča Mirko Škafar in Boštjan Zagožen sta ju vodila na Savinji, Matej Gartnar na Savi Bohinjki (RD Bled), Gašper Humar na Savi Bohinjki ZZRS in Luka Lukman na Savi Dolinjski RD Jesenice, Sori RD Sora Škofja loka in RD Medvode. RZS pa je povezovala celotno organizacijo

Muharjenje sulcev je v Sloveniji zelo priljubljeno. Foto: Herlé Hamon.

njunege bivanja in ribolova. V času od 15. do 23. decembra 2021 sta muharila na Savinji v Mozirju in Šempetru, Savi Dolinjski, Savi Bohinjki na delu RD Bled in ZZRS ter na Sori RD Sora Škofja loka in RD Medvode. Vse RD in ZZRS ter vodiči so se zelo potrudili, tako da sta bila gosta tudi tokrat z bivanjem in ribolovom pri nas zelo zadovoljna. Razmere za muharjenje na sulca v tem času žal niso bile optimalne, saj je bil ves čas visok zračni pritisk in nizek vodostaj. Kljub temu sta ujela dva sulca, imela pa sta še vrsto prijemov. Videla sta tudi nekaj kapitalnih sulcev, tako da sta se lahko prepričala, da je stalež sulcev pri nas dober, muharjenje nanje pa zelo zahtevno. Posnela sta veliko lepih posnetkov, Herlé Hamon pa bo o muharjenju napisal članek za revijo *Pêche mouche*.

Borut Jerše

VABILO NA 26. TRADICIONALNO SREČANJE RIBIČEV MUHARJEV

Ribiška družina Novo mesto vabi ribiče muharje na srečanje muharjev, ki bo v soboto, 2. aprila, 2022 pri ribiškem domu v Žužemberku.

Še posebej vabimo mlade ribiče, ki so oproščeni plačila startnine.

Potek srečanja:

Zbor ribičev bo ob 8. uri pri ribiškem domu v Žužemberku.

Tudi letošnje srečanje bomo začeli s kavo ali čajem ter prigrizkom, nadaljevali z ribolovom do 13. ure, nato pa bomo druženje nadaljevali pri ribiškem domu ob kosilu.

Dobrote bomo zalili s kapljico rujnega, ki ga bo prinesel predlanski zmagovalec Stane Bajuk.

Vsak udeleženec bo poleg naštetih dobrot dobil tudi priložnostno darilo, najboljši posamezniki pa pokale in praktične nagrade.

Startnina:

Letošnja startnina z zgoraj naštetimi dobrotami in ribiško karto znaša 25,00 €.

Parkiranje:

Jeklene konjičke lahko parkirate na Loki (na levi strani pred žužemberskim mostom).

Dobrodošli v Žužemberku!

DRŽAVNI PRVAK MED MLADIMI MUHARJI JE BIL ZNAN ŠELE V ZAKLJUČKU PRVENSTVA

Na državnem prvenstvu v muharjenju za mlade do 18 let smo izvedli vseh šest tekem, ki so bile načrtovane v sezoni 2021.

Na prvih dveh tekmah na reki Vipavi, ki jih je organizirala RD Ajdovščina, je bilo po pričakovanjih ujetih manj rib, saj so te divje in jih posledično težko ujamemo. Med ujetimi so bile tudi soške postrvi. Kljub temu da je bil vodostaj nizek, je k dobremu razpoloženju pripomoglo sončno vreme, brez značilne kraške burje. Po dveh tekmah v enem dnevu je bil v vodstvu Nikolaj Polak (RD Vrhnika), drugi Ambrož Paljk (RD Ajdovščina) in tretji Jakob Longar (RD Novo Mesto).

Na tretji in četrti tekmi na reki Savinji, ki ju je organizirala RD Mozirje, je bil izkupiček ulovljenih rib večji. Poleg amerikank in lipanov so tekmovalci ulovili tudi nekaj mren in klenov. Tudi Savinjska dolina nas je razvajala z lepim sončnim vremenom, a nizek vodostaj je zaradi majhnega števila deževnih dni vztrajal. V vodstvu je prišlo do spremembe in po štirih tekmah je vodil Jakob Longar (RD Novo Mesto), drugo mesto je zasedel Miha Finžgar (RD Radovljica) in tretje mesto je pridobil Ticijan Paljk (RD Ajdovščina).

Na zadnjih dveh jesenskih tekmah na blejski Savi Bohinjki,

ki ju je organizirala RD Bled, je bilo, kljub najnižjemu vodostaju v sezoni, ujetih največ rib. Pretežno so to bile potočnice in amerikanke. Napetost izenačenega boja je trajala do zadnjega. Tekmovalce je grela prijetno zgodnjejesensko sonce. Po končani predzadnji tekmi je bil v vodstvu še vedno Miha Finžgar (RD Radovljica). Drugo mesto je zasedel Jakob Longar (RD Novo Mesto), tretje mesto pa Žiga Brodnik (RD Bled). Na zadnji tekmi je bil zmagovalac Žiga Brodnik (RD Bled), drugi Žan Čeperlin (RD Mozirje) in tretji Jakob Longar (RD Novo Mesto).

Sezona je prinesla novega državnega prvaka. Prvo mesto je zasedel Jakob Longar, član RD Novo Mesto. Drugo mesto je, z le eno točko razlike, osvojil Žiga Brodnik, član RD Bled. Tretje pa Miha Finžgar, član RD Radovljica, ki je za zmagovalcem zaostal sedem točk.

Sezona je bila uspešnejša kot pretekla, saj je na posameznih tekmah ribe ujelo več tekmovalcev. Iz tega je razvidno, da se v posameznih ribiških družinah z mladimi dela načrtno in dobro.

Drago Ornik

Sekretar Igor Miličič, drugi Žiga Brodnik, državni prvak Jakob Longar in tretji Miha Finžgar. Foto: Arhiv muharske tekmovalne podkomisije

VSI SO RIBIČI

V zadnjem času se ribiči pogosto sprašujemo, le kako dolgo bo še »živelo« naše dolgoletno ribiško poslanstvo, saj se v naše ribiške vrste vključuje premajhno število mladih naslednikov. Na drugi strani pa nas do neke mere pomirja spoznanje, da le nismo čisto sami, saj imamo v naši družbi lepo število ribištvu naklonjenih ljudi, s katerimi se »z roko v roki« lahko še marsikaj postori, da naše ribiško poslanstvo še dolgo živi.

Med omenjene ribištvu naklonjene ljudi nedvomno sodijo naše »prave ribiške dušice«, kot so na primer: Anica Videnič iz Dolenjske, Olga Magdič ter Tanja Gjergjek iz Pomurja, Vera Hernet iz Slovenskih goric, Mojca Pikelj iz Zasavja, pa tudi naša današnja sogovornica Melita Krepek – Kolegar iz dežele Štajerske, ter še nekatere, ki smo jih v glasilu Ribič že predstavili ali pa jih še bomo. To si omenjene, »ribiško razumevajoče« mamice, ki soglasno s svojimi najožjimi družinskimi člani tvorijo z ribištvom prepleteno življenje, prav gotovo zaslužijo.

Podobno srečno, z ribištvom povezano, življenje živijo naši današnji sogovorniki družine Kolegar, ki so si svoj topel dom zgradili nedaleč od reke Drave v občini Duplek. Zadovoljno ugotavljamo, da so vsi moški v družini ribiči: oče Leon, starejši sin Robert in njihov najmlajši član družine Sergej. A tudi mami Melita je že v paru z očetom Leonom na družabnem ribiškem tekmovanju dvojic »ona-on« ujela tako lepega krapa, da je z njim osvojila tretje mesto in tako svojega partnerja spravila v hudo zadrego; vse to smo izvedeli od naših prijetnih sogovornikov. Na naše vprašanje, ali je gospa Melita morda včlanjena v našo ribiško družino in ali se večkrat odpravi na ribolov, nam je z nasmeškom dejala: »Ja, veste, nekdo mora skuhati kosilo ter poskrbeti za vsakdanja hišna opravila, saj kadar Leon in Robert ne opravljata svojega vsakdanjega obrtniškega dela in Sergej ni v šoli, takrat uživajo v ribičiji. Njihovo zadovoljstvo in srečo na obvodnih brežinah doživljam tudi sama, ko mi zadovoljni razkrivajo doživljaje. Zadovoljna sem tudi takrat, čeravno nisem z njimi, saj je bolje, da niso pred ekranom v nekem zaprtem prostoru, saj vem, da v naravi neizmerno uživajo,« poudari gospa Melita, z vidnim

zadovoljstvom na obrazu, ki sicer vsakodnevno poskrbi, da je tudi njenim malčkom v vrtcu prijetno.

Poleg omenjene mamine ribiške naklonjenosti svojim ribičem pa gredo zasluge, da je danes v hiši Kolegarjevih veliko število ribiških palic, obdanih z zanimivim in dokaj dragim ribiškimi priborom, glavnemu krivicu – očetu Leonu. Omenjeni ribiški pribor zelo uspešno uporabljata njuna sinova Robert in Sergej, ki svojo športnoribolovno tekmovalno nadarjenost in lovu rib s plovcem potrjujeta (dokazujeta) v mlajših reprezentativnih vrstah Slovenije. Lepo je videti in kar nemogoče prezreti njihovo družinsko povezanost tudi na športnoribolovnem tekmovalnem prizorišču, kako s polnim žarom zavzetosti že pred samim začetkom tekmovanja poteka njihovo vsakdanje delo s ciljem: doseči čim boljši rezultat. Tako usklajene timske povezanosti človek preprosto ne more prezreti, zato si naši prizadevni ribiči iz dežele Štajerske nedvomno zaslužijo našo pozornost.

Na obisku pri Kolegarjevih je v zelo prijetnem vzdušju stekla beseda tudi o njihovem ribolovnem začetku in uspešnem nadaljevanju, vse do današnjih dni. Za to, da je njihova družina, kot radi rečemo, z dušo in srcem tako zavzeto športnoribolovno zaživela, ima nedvomno največ zaslug naš ribiški sotovariš Leon, ki nam je med drugim zaupal: »Moj oče je iz Dolenjske, mama iz Štajerske. Oče je lahko občudoval reko Krko, mama pa Dravo in ni nič čudnega, da sem že kot 6-letni deček držal palico v roki in se trudil, da ujamem kakšno ribico. Ribe lovim, če le imam čas, in to na rekah, v morju, a najraje na ribnikih lovim babuške in predvsem velike krape ali some, če je le možno v nočnem času. Vse kaže tako, da naš rod Kolegarjevih spremlja močna ribolovna pripadnost, saj sem ljubezen do ribolova prenesel tudi na

Mali Sergej občuduje lepega krapa v družbi svojega očka Leona.

Sergej odraste in že lovi lepe ribe.

Robert se je razvil v uspešnega tekmovalca.

Sergej s svojima pokaloma, osvojenima na DP v LRP.

Družina Kolegar (z leve zadaj): Robert, oče Leon in spredaj Sergej z mami Melito.

Sergej (levo) in Robert sta tudi odlična glasbenika.

sinova. Podobno sem sam kot mali zvedavi fantič ob očetu spoznaval zanimivosti ribolova. Oba moja sinova sta že od svojega petega leta moja zvesta spremljevalca z ribiško palico v roki. Naše prvo »ribiško šolanje« se je začelo na ribniku športnega društva Miklavške Mlake, ki deluje pod okriljem RD Maribor. Sledili so uspešni nastopi v lovu rib s plovcem na regionalnih medobčinskih tekmovanjih, slednjim so sledili uspešni nastopi tudi na državnem nivoju. V želji, da na omenjenem športnotekmovalnem nivoju naredimo še korak naprej, sva se z mlajšim sinom Sergejem priključila priznanim športnim ribičem na Ptuj. Robert pa je dobil povabilo večkratnih državnih prvakov RD Pesnica Lenart in se tako kot midva uspešno vključil v novo športnoribolovno okolje. Pristopili smo k ljudem, ki znajo poskrbeti za mlade, nadarjene športnike in jim s tem omogočiti doseči njihove zelene karijerne cilje, če le bodo marljivo nadaljevali s svojim delom. V omenjenih RD je za njihovo ribolovno tekmovalno dejavnost zelo dobro poskrbljeno, kar potrjujejo doseženi rezultati njihovih tekmovalcev.

Leona so uspehi njegovih fantov verjetno navdušili do te mere, da že dve leti tekmuje v državni ligi posameznikov v lovu rib s plovcem, kjer že uspešno tekmuje tudi sin Robert. Ali pa je morda družinska navezanost tisti glavni vzrok omenjenega sodelovanja. Kakorkoli že, omenjeno dejanje je spoštovanja vredna odločitev vzornega in dobrega očeta.

Sedaj pa namenimo še nekaj pozornosti našima mladima ribiškima reprezentantom Slovenija v LRP, bratoma Robertu in Sergeju, čeravno bo glede na njune športnoribolovne tekmovalne zavzetosti po vsej verjetnosti tudi v prihodnosti še priložnost marsikaj zanimivega zapisati o njiju. Robert je 20-letni mladenič, ki je uspešno končal srednjo gradbeno

šolo in se takoj odločil, da postane samostojni podjetnik, podobno kot je to pred leti storil njegov oče. Poleg številnih osvojenih lovov v LRP je Robert najbolj ponosen na osvojeni naslov državnega prvaka, ki ga je osvojil leta 2018 v kategoriji U-18, zato se ni čuditi odločitvi, da ga je Mitja Kmetec (vodja ekipe večkratnih državnih prvakov RD Pesnica Lenart) povabil k sodelovanju v ekipo, v kateri se je uspešno uveljavil. Mitja je o Robertu dejal: »Dobili smo zelo marljivega in nadarjenega tekmovalca.« Slednje nam pove veliko, mar ne?

Sergej obiskuje 9. razred OŠ Slivnica pri Mariboru in brez težav obvladuje šolo v koraku s športno dejavnostjo, kar potrjujejo tudi njegovi dosežki. Tako kot Robert ima tudi Sergej v svojem žepu že naslov državnega prvaka (U-14) v LRP, na zadnjem DP (2021) pa je v malo starejši kategoriji (U-16) osvojil 2. mesto. Ob pogovoru nas je Sergej presenetil z besedami, ko je užaloščeno potarnal: »Zelo mi je žal, da mojega dedka ni več med nami, saj so ga veliko prezgodaj položili v grob, da bi me lahko tudi on spremljal na treningih in tekmovanjih.«

Kateri način izvajanja ribolova jima je najbolj pri srcu? Sergej je dejal: »Najbolj uživam v lovljenju krapov.« Robert pa nam je zaupal, da najraje lovi ploščice v Trojici na »match« tehniko, katero ga je naučil njegov profesor Mitja Kmetec.

Ob koncu prijetnega pogovora je beseda nanesla še na to, kaj poleg lovljenja rib še obožujemo. Mlada ribiča sta nas presenetila vsak s svojo harmoniko v roki, iz katerih so se zaslišali čudoviti zvoki znanih melodij. Prvemu presenečenju je sledilo še drugo, ko je Sergej odložil svojo harmoniko in se pojavil s kitaro v roki. Naša simpatična prijateljca sta nam v duetu zelo lepo zaigrala, da je tudi nam zaigralo srce ter smo tako skupaj veselo zapeli. Ni kaj, fanta znata s svojimi dosežki resnično prijetno razveseliti.

Jože Šmejc

Foto: Osební arhív družine.

Čudovita okolica na severu Norveške, kjer smo lovili.

RIBOLOV NA SEVERU NORVEŠKE

MUHARJENJE NA KRALJICO MORJA

Muharjenje halibutov je zahtevno. Celo tako, da meji na norost. Toda ravno izzivi so tisti, ki poganjajo (ribiški) svet naprej. Med redkimi posamezniki, ki so se lotili muharjenja halibutov, je tudi muharski avtor in fotograf Rasmus Ovesen. Odpravil se je na sever Norveške, da bi ujel to prastaro in skrivnostno ribo, z nami pa v tej številki Ribiča deli doživljaje in dragocene izkušnje s svoje odprave lova na kraljico morja.

Nekateri ribiški izleti so povsem izvedljivi, drugi dišijo po neumnosti, vsaj na papirju. Muharjenje halibutov že sodi med slednje. Kako naj človek z muharico ujame ribo, ki je milijon let izpopolnjevala tehnike skrivanja na morskem dnu, v teminah ledeno mrzlega oceana, v nepredstavljenih globinah z izjemno močnimi tokovi plimovanja in ob vratolomnih podmorskih skalnatih spustih?

V svojem ribiškem življenju sem načrtoval številne ribiške izlete. Večine nisem uresničil. Tiste, ki pa sem, so se navadno končali klavrno. Na drugi strani pa mi spomin grejejo redki uspehi, ki imajo zame veliko vrednost. Spominjam se jih z neverjetno hvaležnostjo.

Nekega dne sem dobil idejo ...

Junija lani sem se potikal ob obalah Norveške, lovil sem morske postrvi. Med njihovim ribolovom sem ujel tudi nekaj majhnih halibutov na razmeroma plitvih predelih fjordov. To, da so halibute lovili z umetno muho, sem v preteklosti sicer že slišal. Ribiči so pri tem uporabljali izjemno hitro toneče vrvice in težke muhe, ulovili pa le majhno število rib ali sploh nič. Toda če halibuti pridejo bližje k obali, jih je teoretično torej mogoče v določenem obdobju tudi uspešno muhariti.

Slučajni ulovi oziroma prijemi, ko se je halibut dvignil s peščenega dna in hlastnil po muhi, so se mi vtisnili v spomin. Ni minilo dolgo, ko sem že brskal po svetovnem spletu, da bi o muharjenju teh zanimivih rib dobil čim več informacij. Našel sem pomenljiv videoposnetek iz leta 2013. Lovili so v 10 ali 20 m globoki vodi, večinoma na slepo, toda vse skupaj je potrdilo moje slutnje oziroma želje, ki so žarele v meni. Nekaj je na muharjenju halibutov, to mora biti izvedljivo!

Ena od oseb v videoposnetku, ki sem si ga ogledal, je bil moj prijatelj Tommy. Zaupal sem mu svoje misli, nad katerimi pa ni bil navdušen. Na srečo sodim v skupino ljudi, ki ne dajo kaj dosti na izkušnje drugih. Tako se je začela moja dogodivščina z muharjenjem halibutov.

O halibutu

Atlantski halibut je riba, ki poseljuje Severna morja. Živi na območju od Kanade, Grenlandije, Severne Evrope do Rusije. Največ jih je okoli Arktike, pojavlja se tudi pri 36. vzporedniku.

Te velike in izjemno zanimive ribe imajo najraje globoke vode. Nekateri znanstveniki poročajo, da naj bi živeli tudi do 2 km globoko. Seveda zaplavajo bližje k obali, v plitvine, še posebej jeseni in pozimi. Takrat ljubijo peščena področja, zasledimo pa jih tudi na kamniti ali prodnati podlagi.

Halibuti so neusmiljene plenilske ribe, ki rastejo počasi. Prehranjujejo se s sledmi, jeguljami, raki, postrvmi in lososi. Spolno dozoriijo med 7. in 10. letom, doživijo pa do 60 let. V dolžino merijo do 3 m, tehtajo pa do neverjetnih 300 kg.

Na plen prežijo pri dnu, včasih se dvignejo višje h gladini ali celo v vodni film. Po doslej znanih podatkih je najtežjega halibuta z ribiško palico ujel nemški ribič leta 2004. Boj z ribo, ki je tehtala 234 kg, v dolžino pa merila 274 cm, je trajal uro in pol. Z muharico ulovljeni halibuti so manjši; največjega je ujel Jo Stephenson leta 2016 na Norveškem, ocenjena teža je bila 44 kg, v dolžino pa je meril 147 cm.

Halibute muharimo z najmočnejšo opremo, ki jo imamo. Sam sem uporabil 9 čevljev dolgo muharico akcije #12 v kombinaciji s pripadajočim kolescem, na katerega sem navil 250 m podvrvice z

Halibuta na morskem dnu le s težavo opazimo.

Zapet halibut je na muharskem priboru odličen borec.

Zelo velik halibut, ki sem ga uspel ujeti. Tehtal je približno 32 kg.

Poleg halibutov so prijemale tudi druge ribe, predvsem trske.

nosilnostjo 50 kg in glavne vrvice znanega proizvajalca z nosilnostjo 50 kg v jedru. Predvrvice so bile dolge malo manj kot sama palica, trnica je imela nosilnost 40 kg. Od umetnih muh sem uporabljal posnetke sledi in skuš, zvezane na močnih trnkih, ki so bile velikosti od 6/0 do 10/0, če se je le dalo z dodatnim trnkom ali z jig-repom na koncu.

Na pravi poti

Žal na spletu nisem našel drugih videoposnetkov ali drugega kakovostnega materiala, ki bi mi pomagal na moji poti raziskovanja muharjenja halibutov. Zato sem poklical enega od ribiških vodnikov, ki je obljubljal muharjenje teh rib neke v nekem skritem fjordu na severu Norveške. Hitro sva se »povohala« in v telefonskem pogovoru me je popolnoma očaral. Govoril je o tem, kako halibut pobere muho, kako to ribič vidi in kako je vse skupaj zanimivo – ko (in samo ko) so vremenske okoliščine za to ravno prave.

Nekaj tednov kasneje, bilo je konec avgusta, sem že sedel v majhnem letalu, ki me je preko zasneženih gora popeljal vzhodno od mesta Tromsø do mojega ribiškega vodnika. Snidenje je bilo prijetno, v mislih pa mi je zvenelo vprašanje: kdo bo boljši, ti, z vsemi svojimi izkušnjami, ali kraljica morja?

Končno na vodi

Kasneje tisti dan smo bili že na vodi: Jonny, ki se je hitro izkazal kot zanesljiv vodnik, poln znanja, povrhu pa še dober voditelj čolna, njegovo dekle Stina in jaz. Lebdeli smo v mirnem morju, blizu obale, in metali muhe v kristalno bistro vodo, v kateri smo opazovali obrise skalnega dna, prekinjenega z bujno morskovo travo in blesketajočimi se peščenimi predeli.

Metanje velike potezanke, ki je spominjala na majhno lasuljo, je bilo celo z mojo predimenzionirano dvanajstico težko opravilo. Ko sem jo vihtel na mesta, kjer naj bi se skrivali halibuti, je muha

spuščala nenavaden zvok; spominjal me je na šumenje zastave, če jo pomolimo iz hitro premikajočega se avtomobila.

Tako smo lovili nekaj ur, dvigovala se je plima, a brez pravega uspeha. Zabeležili smo sicer nekaj prijemov manjših rib, predvsem trsk. Ti prijemi so povečevali našo osredotočenost, saj te nenaden naval adrenalina spomni, zakaj si tam. Toda akciji je vedno sledilo razočaranje.

Vodnik me je poskušal spodbuditi in dvigniti moralo o zgodbah podivjanih halibutov in številnih uspešnih ribolovnih dneh. Če nekaj zveni predbro, da bi bilo res, ponavadi ni resnično. Žal so me tega naučile izkušnje. Že če pogledamo obilje vode na Norveškem, ki jo moramo preloviti, globine in naravo te ribe ... kolikšna je v resnici verjetnost, da se sploh dvigne z dna in zagradi našo neznatno umetno muho?

Nekaj ur kasneje smo se vrnili na izhodišče. Prihajala je oseka, dan pa se je nagibal h koncu. Čisto počasi se je temnilo, ko je sonce izginjalo na zahodnem obzorju in na nebu risalo modro-vijolične otenke.

V vodo, globoko od 3 do 4 metre, mečemo umetne muhe kot nori. Nenadoma moja potezanke pograbijo manjša trska. Presneto! Ves živčen navijam k sebi, kakor hitro je to mogoče. Ko je pod čolnom, me spreleti srh. Tik pod zapeto ribo zagledam velik obris ribe temne barve. Hlastne z gobcem in trska izgine. Vodna gladina eksplodira, palica se upogne do ročaja, ko halibut vleče nekam v globino.

Kakih pet minut kasneje, po številnih – prisegel bi – kolosalno mogočnih pobegih, je halibut v mojem naročju. Ne, ni tehtal 30, 40 ali celo 50 kg, o čemer bi sklepal po njegovi moči na trnku. Bil je težak »le« 10 kg, a iz samih mišic! Po hitrem fotografiranju ga izpustimo; ribo, ki seveda ne šteje kot ulov z umetno muho, toda plen, ki si ga tako želim, je tu. Dobil sem izjemno motivacijo, zavržno sem bil prepričan, da bom naslednji dan, če bo to potrebno, metal do bridkega konca.

Med vožnjo do ribolovnega mesta smo pregledovali potezanke, s katerimi smo nato lovili.

Večerno ribiško tihožitje

Halibuti so skrivnostne prastare ribe, značilne za arktična območja.

Lep primerek halibuta, ki sem ga ujel z umetno muho.

Kot strela z jasnega

Naslednji dan se nam je posrečilo ujeti kar nekaj manjših halibutov, težkih od 3 do 6 kg. Vse smo ujeli blizu obale, v plitvinah ob izlivih vodotokov in ob otočkih. Skoraj vsi so naše potezanke napadli blizu gladine. Kot hipnotizirani so jim sledili iz globine, nato pa zagrabili tik ob čolnu. Ribolov je bil zelo zanimiv in adrenalinski, jaz pa sem bil popolnoma euforičen in sproščen.

Želje so se mi uresničile, a kmalu so se nam pod čolnom začeli prikazovati tudi večji primerki. Prikazovali so se kot duhovi in obrisi ogromnih halibutov, velikih kot jedilna miza, so se ponovno hitro skrili.

Vidimo celo primerek halibuta, ki je eno od rib spodobne velikosti omamil s svojim ogromnim repom, preden jo je požrl. Sedaj verjamem vodniku, da bi bil (oziroma je) njihov ribolov mogoč tudi s površinskimi vabami (poperji). Misija je bila izpolnjena, a vrhunec me je še čakal. Zvečer smo znova lovili v kanalu, kjer smo pričeli dogodivščino. Prihajala je oseka, ko smo metali vabe v vodo, globoko med 3 in 5 m. Naenkrat se upogne palica vodnika Jonnyja. Obrnem se, on pa zakliče: »Trska!« Kot da bi šlo za nekakšen tihi ukaz, sem se obrnil in ponovil met. V tistem trenutku voda pod menoj dobesedno eksplodira, riba na drugi strani pa mi izpuli vrvico iz rok. Val morja pljuske ob čoln, skozi njegovo bistrino zagledam ogromnega halibuta, kako jo briše v globine. Kolesce poje in ječi pod napetostjo ter silo ribe.

Čas je mineval, boj z ribo se je pošteno zavlekel. Vedno ko sem ga nekako privlekel do čolna, se nam je izmuznil in znova zaplaval navzdol.

Tekom enega od pobegov se je riba umaknila pod čoln. Palica

S takšnimi in podobnimi umetnimi muhami smo lovili halibute na severu Norveške.

se je znašla v zelo čudnem, konkavnem položaju. Naenkrat zaslišimo pok kot iz puške, bum! Riba je ostala neposredno na kolescu, saj je palica počila nekje tik nad ročajem. Oblila me je mrzla zona.

Preostanek boja je bil izjemno napet. Ribo sem držal na vrvi le z roko, saj je bila palica neuporabna. Ko sem jo privlekel na površino, sem vedel, da imam zadnjo priložnost, da ga ujamem.

Med ribinim silovitim otepanjem jo vodniku uspe nekako prijeti za rep. Prav čudežno! Ko jo končno varno namestimo ob bok čolna, zavriskamo od veselja.

Ogromnemu halibutu smo namerili 134 cm, njegovo težo pa ocenili na 32 kg. Muha se je komaj še držala zaplate kože v njegovem ogromnem gobcu. Ne morem se znebiti občutka, da bi ribi muho potegnil naravnost iz gobca, če v trenutku prijema ne bi pogledal stran proti mojemu ribiškemu vodniku.

Ribo sem držal za rep, kazala je že znake, da želi odplavati nazaj. Ko sem jo izpustil, je spremenila barve in vzorec na svoji koži. Prilagodila se je okolju, v katerem živi. Zamahnila je s telesom, zaplaval v globino in izginila, kakor da je nikoli ne bi bilo. Kot blede sanje, ki se ne pustijo ujeti.

Toda nekaj je jasno kot beli dan: moje sanje so postale resničnost. In čeprav sem v resnici zamudil trenutek, ko je kraljica morja pograbila mojo umetno muho, je danes dovolj, da le zaprem oči in si dogodek predstavljam, kot se je zgodil. Konec koncev sem sanjač, moč sanj pa je izjemna.

Rasmus Ovesen

Foto: Rasmus Ovesen, Stina Didriksen

Prevod: Hany Bany

RIBIČ, GASILEC, NAŠ GREGA

Kdo je naš ribič in gasilec Grega? Mladenič, star 27 let, očka sinu Maksu in opora partnerki Petri, tudi naši članici. Je ribič, oskrbnik ribiškega doma, vedno pripravljen priskočiti na pomoč komurkoli, ki se znajde v težavah. Vendar pa je Grega po duši gasilec. Spominjam se velikega požara na odpadu ob Ljubljani, na Mazovčevi poti v Kašlju, ko je pridrvel s prvim gasilskim avtom PGD Zgornji Kašelj in se s kolegi brez strahu spopadel s plameni, strupenimi plini in eksplozijami.

Letos poleti je pri ribiškem domu v reki Ljubljani opazil žensko, ki je nerodno čofotala v vodi. Vodni tok jo je potegnil v brzice, ki so jo nemočno odnašale dolvodno proti globokemu tolmunu, polnemu skal, vejevja in korenin. Zdrvel je po obali reke, se spustil v strugo in utapljačo se žensko prestregel. Nato so prišli reševalci in policisti ter poskrbeli zanj. Bilo je v soboto, 20. novembra, v jutranjih urah, temperatura Ljubljane je bila 8,6 stopinj C.

Mimoidoči sprehajalec je v reki Ljubljani, nad jezo pri ribiškem domu, opazil utapljačo se žensko. Gospodično Manco iz lokala v ribiškem domu je prosil za pomoč. Ta je poklicala kar Grega, ki živi bližini, on pa je obvestil kolege gasilce, sam pa odhitel k reki. Žensko je voda že prinesla preko jezua, v globok, vrtinčast predel. Brez pomisleka je skočil v ledeno mrzlo reko in ponesrečenko izvlekel na breg, kjer so jo prevzeli kolegi gasilci in reševalci.

Še vedno premraženega in pod vtisom reševanja sem ga srečal v lokalu ob skodelici čaja. Vprašal sem ga, kako se počuti. Nič se ni pritoževal, le rekel je: »Iz urgence sem dobil informacijo, da bo gospa preživela.« Pogledal sem ga v oči ter v njih videl veselje in ponos, da je letos rešil že drugo življenje.

Tega ne zmore vsak. To so posebni ljudje, heroji, ki se jim lahko samo spoštljivo priklonimo! Veseli smo, da so med nami. Hvala, Grega!

Marjan Gorišek (RD Vevče)

Grega je srčen gasilec, pa tudi dober ribič. Foto: Osebni arhiv.

MLADI RIBIČ DAVID ŠKRINJAR NA TRNEK UJEL KRAPA, TEŽKEGA 20 kg

Prišli so mrzli dnevi, ko se približuje zima s snegom, vetrom in ledom ter začne narava počivati. Športni ribolov pa je oblika ribolova, ki se lahko izvaja skozi celo leto, kajti ribe, ki živijo v vodi, so lačne tudi pozimi. Med pridnimi in marljivimi ribiči je tudi mladi študent David Škrinjar iz Veščice pri Razkrižju, ki je ribič že dobrih sedem let. Kot pravi, ga ribolov po študiju in učenju sprosti. Ob vodi najde mir in sprostitev.

Mladi ribič David Škrinjar je ujel krapa, težkega 20 kg. Foto: Osebni arhiv.

David je član RD Ljutomer in RD Lendava – to pomeni dovolj razlogov, da mu je ribolov pisan na kožo, saj je – kot nam je povedal – doslej ujel že kar veliko število najrazličnejših rib, pri čemer lovi za svojo dušo po načelu »ujemi in spusti«.

Tako se je 25. novembra odpravil na ribolov na obrežje Gajševskega jezera. S seboj je vzel vso ribiško opremo, palice in vabe. Nič hudega sluteč je vrgel trnek z bojlijem in čakal ter premišljeval, ali bo ta dan kaj sreče. Kar naenkrat mu je piskal sporočil, da se nekaj dogaja, zato je še malo počakal, nato pa zategnil in po nekajminutnem utrujanju iz vode izvlekel svojega kapitalca. Preden je krapa zajel, je moral pokazati kar nekaj spretnosti. Od veselja in sreče je zavriskal, saj je videl, da je ulov res

lep. Nato je kapitalca tudi stehal. Tehnica je pokazala, da je bil krap težak 20 kg. David je krapa spustil nazaj v vodno kraljestvo Gajševskega jezera.

Ribič David Škrinjar nam je še povedal, da hodi loviti ribe tudi v gramoznico Babinci pri Ljutomeru. Velikokrat pa ga pot

zanese tudi na lendavski konec, in sicer v gramoznico Belovič pri Petišovcih in gramoznico v Nedelico. Nema lokrat pa se odpravi tudi na Hrvaško. Sodeč po ulovih in dejavnosti v RD, je mladi ribič kljub mladosti že zelo izkušen. Poleg ribolova ga zanima tudi narava, varstvo voda in rib.

Jože Žerdin

NOVA PRIDOBITEV

Slovenija je turistična dežela. Ima vse, kar je v turizmu potrebno: čudovite gore z urejenimi ter označenimi pohodnimi in plezalnimi potmi, prelepe doline, športne in nastanitvene objekte, toplice, reke, jezera in morje. Vse to pa nam ne bi nič pomagalo, če ne bi imeli pridnih in prijaznih turističnih delavcev ter varstvenikov narave.

Prav prizadevnosti akterjev in institucij gre zasluga, da naravne lepote ohranjamo za naše zanamce. Ne zadovoljimo se s tem, kar so nam zapustili predniki, ampak želimo stanje še izboljšati. K sreči se za to trudijo ribiči, pa tudi drugi udeleženci. Vse v smislu pregovora: *V slogi je moč*. Center za razvoj podeželja (CTRP) Kranj je sredi novembra 2021 predstavil projekt Ribja narava Gorenjske. Mag. Miha Štular, svetovalec za ribogojstvo pri KGZ Kranj, je na enem izmed ribnikov Žeje predstavil profesionalni multimerilnik za vodo, kupljen iz evropskih sredstev v okviru tega projekta.

oskrbnik ribiškega doma. Z njih bodo lahko ribiči udobno lovili krapovce in plenilke. Pod ribiškimi domom je na sodih postavljena plavajoča ploščad. Namenjena je gostom ribiškega doma. Uradna otvoritev ploščadi in stojišč bo spomladi, nekje v začetku nove ribolovne sezone. Lepote teh objektov besede ne morejo opisati. To lahko povedo le oči, deloma pa tudi priložene fotografije.

Ribniki Žeje skupaj z ribiškimi domom, ribniki in prostom za piknike so postali priznana turistična točka v občini Naklo. Komercialni salmonidni ribnik je priljubljeno zbirališče za staro in mlado. Na parkirišču pogosto vidimo tuje

Plavajoča ploščad pred ribiškimi domom.

Urejena stojišča ob ribniku v Žejah.

Rezultati meritev v enem od treh ribnikov so bili znotraj dovoljenih vrednosti. Merilnik bo služil tako ribičem kot tudi okoljevarstvenikom.

Med predstavitvijo projekta pa je v oči padla ureditev ribnikov. Oskrbnik ribiškega doma je dopolnil ureditev ribnikov, skladno s projektom, ki so ga pripravili v arhitekturnem biroju Mojce in Andreja, obeh članov RD Tržič. Na salmonidnem jezeru je urejena okolica in slapišče, ki bosta komercialni ribnik naredila še bolj privlačen. Spodnji del tretjega ribnika je RD uredila kot obrežje in naravna stojišča, kjer bo vzdrževanje (košnja trave) bistveno lažje. Na spodnjih dveh – športnoribolovnih ribnikih – so zgrajena lična lesena stojišča. Financiral in izvedel jih je

registrske tablice iz cele Evrope. Posebno poleti, ko se turisti vračajo z dopusta, pogosto opazimo parkirane avtodome in avtomobilske prikolice s tujimi tablicami. Poleg ribolova v ribnikih je zahtevnejšim ribičem na voljo tudi muharjenje v Tržiški Bistrici – reki, ki je bogata s potočnimi postrvi. Zadnja leta se vanjo intenzivno vlaga gensko čista potočna postrv. Treba je bilo sanirati škodo, ki jo je prizadela vodna ujma konec oktobra leta 2018. Vložena potočna postrv je vzgojena v naših ribogojnih objektih. Pokazala se je potreba po izgradnji nove ribogojnice.

O ribolovnem revirju Sava in posledicah podnebnih sprememb pa morda kdaj drugič.

Jožef Smolej

DRAVSKI STAROSTA

Ni ga preveč zmotilo, ko je preletela senca. Ni mu bilo treba biti več tako previden kot pred leti, ko se je še skrival v večji jati po plitvini pred sorodnimi in nesorodnimi nezobotimi in ostrozobimi ribojedci in tudi kasneje, ko se je stiskal z generacijo pod kakim večjim kamnom ali koreninami ter oprezal za čapljo ali ščuko. Ko je prišel v leta in ugotovil, kakšna je njegova vloga pri drsti, je imel najraje strme podjedene obale in rastje, ki je božalo gladino. Uf, že zdavnaj so v morju kapljice, ki so lesketajoče se valovile objem reke, ko se je v najboljši kondiciji zaganjal v na gladini opletajočimi se okusnimi zalogaji.

Se je zgodilo, da je spremljal znanca, ki ga je neznana sila vlekla nekam gor. Ga je zamikalo, da bi še sam poskusil, kako je tam, na drugi strani. Zvečine se niso vrnili, ostali pa so nič kaj veselo zaplavali v kako samotno skrivališče. Tako da si je premislil in ko je to sam doživel, se je nepremagljivi sili na vso moč upiral, da ga je še več dni vse bolelo, potem ko so ga ribičevi prsti osvobodili. Mehak slasten zalogajček je bil skoraj usoden, tako je bil podoben tistim, ki so se spuščali z belih kep in so se podusti kar lepile na njih. Je postal malo previdnejši in ni več kar pogoltnil vsega vabečega, naučeno se je ogibal premikom v okolici. Še posebej tistim na oni strani vodne meje. Tudi zato je prerasel kormoranji obrok. Ja, ti »profiči« so mu zelo zagrenili slednja leta, saj ni bilo miru, pa še drst, ki je bilo včasih množično večdnevno rajanje, je postalo le »vikend druženje«.

Dravski starosta

Pod vrbovimi vejami je še z dvema prijateljema lenobno opazoval ribiče, ki so se igrali s semeni nedotike, ki so priletela katapultirane od zgoraj. Pa še nekaj je priplavalo. Krilato, mesnato. Prava večerjica. Pa se prijatelj dvigne, si ogleda zadevo. In ni mu všeč. Pa nič! Za ostanke se tudi sam ne bo trudil. Priplava zopet enaka. Eh ... Po par semenih zopet očarljiv obrokec. Se pomakne malo više od prijateljev, saj ga vedno bolj mika. A ko

se mu počasi bliža, se neznan obris ozre nedaleč stran. Hvala za lušte! Se je zadnjič, ko je popustil skominom, komaj rešil sile, ki mu je pustila še vedno boleč spomin v gornji ustnici.

Se je obris komaj slišno pomaknil više in še preden je sonce podaljšalo sence obrežnega rastja do nasprotne obale, je oddaljeni pluskajoči direndaj oznanil ribičevo veselo bitje srca ...

David Babič

DENIS PIVAR JE TUDI LJUBITELJSKI RISAR

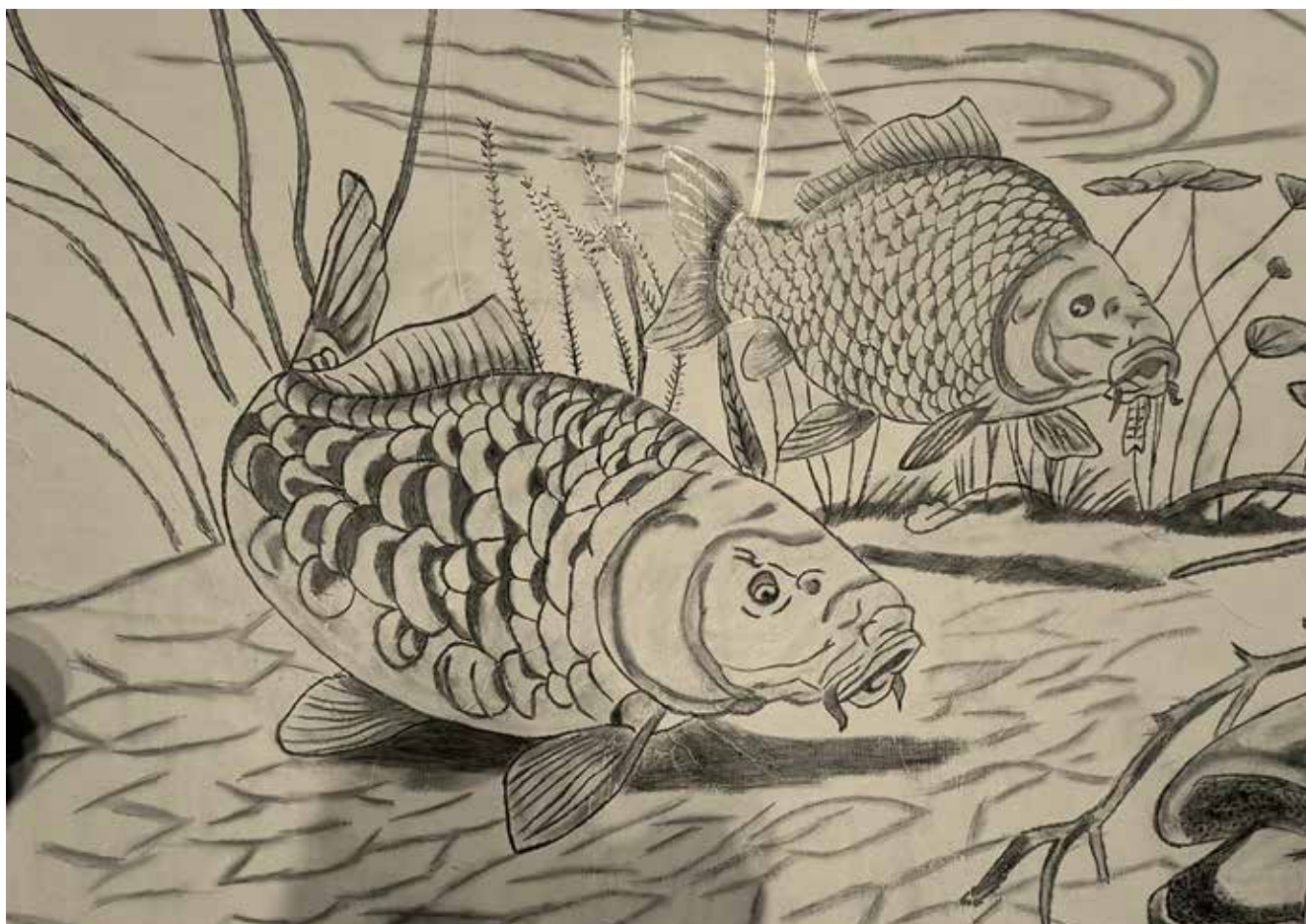
Pred kratkim smo obiskali Denisa Pivarja na Dolnji Bistrici v občini Črenšovci z namenom, da ga spoznamo tudi kot ribiča in naravovarstvenika po srcu.

Popeljal nas je v svojo ribiško sobo, kjer ima shranjeno ribiško opremo – vse od ribiških palic do vab in drugega pribora, ki ga potrebuje, ko se v teh toplih dnevih odpravi na ribolov. Ker ima rad ribe, vodo in naravo, mu je prišlo na misel, da bi ribiško sobo še popestril. Tako se je odločil, da bo na steno naslikal podvodni svet v 3D-tehniki risanja. Gre za sliko podvodnega sveta, kot si ga je sam zamislil v izmeri 2,20 metra krat 1,20 metra.

S svinčnikom je kar nekaj časa risal podvodni svet z več vrst

ribami, zraven so še lokvanji in vse, kar spada v podvodni svet, ki ga radi raziskujejo ribiči in fotografi ter drugi ljubitelji podvodnega sveta – sveta, ki ga je treba doživeti. Denis je ribe in ostali podvodni svet naslikal po svoji zamisli. Gre za pravo umetniško delo, kajti s svinčnikom, mirno roko in slikarskim znanjem je podvodni svet posebej zasenčil, kar daje sliki pravo doživetje, kot da bi se potopili pod vodo in opazovali svet pod gladino. Denis je ribe naslikal v izmeri enega metra.

Jože Žerdin

Ribič Denis Pivar je tudi ljubiteljski risar.

BOŽIČNO-RIBIŠKO SREČANJE RIBIČEV DRUŠTVA UPOKOJENCEV LJUTOMER

Športni ribiči, člani Društva upokojencev Ljutomer, so se v torek, 28. decembra 2021, srečali v Motarski jami pri Moti. Kljub zimskim temperaturam so se lotili ribiškega tekmovanja v bližnji gramoznici.

To je bilo zaključno srečanje v počastitev božiča. Po nagovoru, minuti molka v spomin vseh članov, ki so zapustili upokojenske vrste, in žrebanju štartnih mest so se v hladnem vremenu odpravili za vodo.

Ob prijetnem tekmovalnem vzdušju, izmenjevanju izkušenj ter načrtovanju in zaključnem tehtanju ujetih rib so ugotovili, da so bili tokrat najboljši Franc Zrim, Jožef Ladiha in Jože Magdič, ki so ob dosežku prejeli čestitke in medalje v trajno last.

»Po ribiški malici in zdravici so izdelali načrte za prihajajoče leto ter si zaželeli dober prijem, veliko zdravja in vse najboljše v letu 2022,« je ob tem povedal **Ciril Magdič**, predsednik Društva upokojencev Ljutomer.

Jože Žerdin

Zmagovalci ribiškega tekmovanja: Franc Zrim, Jožef Ladiha in Jože Magdič, ki so ob dosežku prejeli čestitke in medalje v trajno last. Foto: Ciril Magdič.

ODPRAVIL SE JE NA KRAPOLOV IN UJEL 45 kg TEŽKEGA SOMA

Med pridne in marljive ribiče spada Boris Jeneš doma iz Petišovcev pri Lendavi, ki je član Temeljne ribiške enote Petišovci in je ribič že od malih nog, saj je ribič že dolgih 40 let. Svoj prosti čas namenja športnemu ribolovu, saj se v naravi in ob vodi zelo dobro počuti. Tudi v tem koronačasu prosti čas namenja ribolovu, saj se z ribiško opremo, vabami in ribiškimi palicami enkrat na teden odpravi na ulov rib.

Boris Jeneš je v gramoznici Speedway Petišovci ujel 45 kg težkega soma. Foto: ribičev osebni arhiv.

Kot ribič največkrat lovi krape in jih je doslej ujel že kar veliko. Boris Jeneš se najraje odpravi na ulov rib na Bukovniško jezero in v gramoznico Speedway pri Petišovcih. Velikokrat ga pot ponese na ulov rib v Lenti na Madžarsko. Ribič Boris nam je povedal, da ga najbolj veseli športni ribolov. V prostem času gre na ribolov, dolga leta pa je tudi nogometni sodnik. Povedal je, da se je v nedeljo, 17. oktobra, z ribiško palico odpravil na krapolov z vabo popa posmica – jagoda, kajti tisti dan se je odločil za ulov krapov. Primerno mesto si je našel ob obrežju gramoznice Speedway Petišovci. Kar nekaj časa je lovil in je na trnek ujel soma, ki je tehtal 45 kilogramov in bil dolg 180 cm. Ko je Boris soma ujel na trnek, se je kar dolgo mučil, da bi ga iz vode potegnil na obrežje. Na pomoč so mu priskočili ribiči, ki so tisti čas lovili ribe. Ko so soma le potegnili na suho, se je ribič Boris še posebno razveselil in zavriskal od sreče, pa tudi od sreče in veselja se mu je orosilo oko. Boris Jeneš se je poveselil skupaj z ribiči. Čez nekaj časa je ribič soma vrnil v vodno kraljestvo in som je veselo zaplaval zrt zamahnil z repom. Gotovo je bil to doslej njegov največji ribiški uspeh, saj je v 40 letih ribištva ujel največjo ribo – soma. Kot pravijo ribiči, ki upravljajo v gramoznico v Petišovcih, je ulov soma rekord gramoznice. To je sedaj dokazal ribič Boris Jeneš, ki je obljubil, da se bo v petišovsko gramoznico še večkrat vračal, kajti lahko se zgodi, da bo ujel še kakšnega velikega kapitalca.

Jože Žerdin

RIBOLOV NAS ZDRUŽUJE, VZTRAJNOST SE SPLAČA

Nekaj člankov, ki jih bom napisal letos, se je začelo že lani. Vključno s tem. Lani aprila je v moj telefon priletel eden prvih komentarjev na pisanje v Ribiču. In sicer je pisalo nekaj v tem smislu »Sem malemu bral članek o dveh fantih, ki sta šla na linja, potem pa ugotovim, da si ga ti napisal. Se moramo kdaj dobiti in loviti skupaj.«

Pohvale sem bil vesel, a še bolj bi bil vesel, če bi dejansko vedel, kdo mi je pisal. Kakšno leto nazaj sem namreč zamenjal operaterja in vse telefonske številke, shranjene na prejšnji kartici, so bile izgubljene. Sprva sem odgovarjal, kolikor se je dalo nevtravno, dokler ni žena našla njegove številke na internetu – pisal mi je Žiga, sošolec s fakultete, s katerim se nisva videla že nekaj let. Kmalu sva se začela dogovarjati o skupnem ribolovu, od takrat pa je minilo nekaj mesecev, pravzaprav skoraj leto dni.

mislili. Ure so minevale, fanta sta šla še nekajkrat okoli, ujeli pa nismo ničesar. Preživeli smo čudovit zimski dan, sonce nas je grelo in bili smo na svežem zraku. Fanta sta raziskovala okolico in imela obilo dela z ledom, tako da skoraj nismo imeli razloga za pritoževanje. A smo ga imeli, vsaj malo ... Z Žigom sva se strinjala tudi, da bi bilo nepošteno o tem pisati članek, kajti v kanalu je bilo očitno precej rib, le mi jih »nismo uspeli prepričati« k prijemu.

V naslednjih dneh sva se z Žigom dogovorila, da se dobimo

Eden od fantov je komentiral, da smo razporejeni kot na tekmovanju. Prvo soboto nas je bilo še premalo, zato smo naslednjič vzeli s seboj še enega člana. Tudi sonce nas je grelo, zato smo hitro odvrgli bunde.

Trajalo je vse do sredine januarja, da sva znova načela temo skupnega ribolova. Dogovorila sva se, da gremo loviti na ribnike Sava Straže (Žiga in njegov sin Liam sta člana tamkajšnje družine). Ko sva se dokončno dogovorila, mi je na misel prišla samo ena stvar – kako hitro bo kdo od nas pozitiven na testu, sedaj ko smo vse uredili, in da bo vse padlo v vodo. Taki časi so bili sredi januarja. Žiga pa je šel preverit še eno stvar – ali bomo sploh lahko lovili. Ribniki so bili pokriti z debelo plastjo ledu, a zraven njih teče kanal, kjer pa ledu ni bilo. In to je bil naš sobotni cilj.

Dejansko smo soboto dočakali zdravi in pripravljeni. Ne le to, tudi vreme je bilo jasno in sončno, mi pa smo komaj čakali na ribe. Kakšnih 100 metrov stran od našega ribolovnega mesta je bilo v kanalu podrtro drevo in razmišljal sem, da se morda v zavetju potopljenih vej skrivajo ribe, a obenem me je misel na prepleten laks, zlomljene plovce in strgane naveze prepričala, da nismo šli loviti tja. Jaz sem lovil na dnu, ostali trije pa s plovcem. Čas je mineval, sonce nas je grelo, a rib ni bilo. Fanta sta šla vmes nekajkrat na sprehod; Liam je Timu razkazal okolico, metala sta kamne na ledeno ploskev ribnika (vsake toliko je bilo slišati zelo specifičen zvok, ki odzvanja po ledu, ko nanj prileti kaj težkega), rib pa še kar ni bilo. No, vsaj za nas ne – neki drugi oče je namreč s svojim sinom lovil pri drevesu, ki smo se mu mi odrekli, in na suho sta potegnili tri krape. To bi lahko bile naše ribe, smo si

Ne vem, če se je že kdaj zgodilo, da bi se pet ljudi tako razveselilo rdečeoke (ujel jo je Liam), kot smo se je mi. Prva riba po skoraj dnevu in pol ribolova.

tudi naslednjo soboto. In pravi mali čudež je bil, da je vreme »zdržalo«, imeli smo proste urnike, kar se vikenda tiče, ter predvsem da smo ostali zdravi (in negativni). Da bi povečali možnost uspeha, je tokrat šel z nami še Filip (prejšnji teden sem bil le s Timom). Pet nam bo pa ja uspelo ujeti kakšno ribo, smo si rekli.

V petek popoldne me je klical Uroš, kolega iz RD Barje z nasvetom. Rekel je: »Ko pridete čez most, *pejte* desno, hodite do preliva kanala v ribnik in še naprej, ko pridete do drevesa. No, tam je pravo mesto za lov.« Očitno nam je bilo drevo res usojeno. Ko smo se v soboto zjutraj peljali proti ribniku, se mi je pulz precej dvignil, kajti pričakovanje je bilo veliko. Bo prostor nasproti potopljenega drevesa še prost ali že zaseden? Bil je prost! Ob kanalu je bil le en ribič, ki pa je lovil na istem mestu, kjer smo bili mi prejšnji teden.

Kmalu smo precej optimistični začeli z ribolovom – dva sva lovila s krmilnikom, ostali s plovcem. Za nekaj ur nas je prišel obiskat Leon, še en najin kolega s faksa in tako smo v res dobri družbi uživali v dnevu (ki sicer ni bil tako sončen kot prejšnji teden). Pa naj še kdo reče, da ribolov ne združuje.

Fantje, zbrani okoli prvega – in tudi največjega – krapa našega ribolova.

Liam pri borbi s svojim prvim krapom v življenju. Ponosni oče Žiga je ovekovečil dogajanje.

Prvo uro ni bilo uspeha, smo pa videli albino krapa, ki je plaval med vejami blizu površine. Ribe so, le še ujeti jih moramo! Nato pa je Liam zaklical: »Imam ribo!« In res, ven je prišla lepa rdečeočka. Vsi smo veseli stekli tja in ne vem, če je že kdaj prej bilo pet ljudi tako navdušenih in veselih nad rdečeoko, kot smo bili v tistem trenutku mi. Končno riba! Bil je začetek, sedaj pa smo morali poskrbeti, da bi bilo nadaljevanje podobno ali pa še boljše. Ni bilo dolgo, ko je tudi Tim svojo potegnil ven, nato pa je Liam prinesel zapleten laks svojemu očiju. Žiga je imel z reševanjem tega problema kar nekaj dela, ostali pa smo lovili. Ko se nam je čez nekaj časa znova pridružil, ni trajalo dolgo, da je vprašal: »Kje pa je moj plovec?« Instiktivno je zategnil in res – palica se je zvila in na trnku je bila večja riba. Ta je bila v prednosti, saj je imela na voljo dlje časa za beg v veje. Borba je bila precej kratka, saj se je vrstica strgala, riba pa pobegnila. Verjetno mi ni treba razlagati, kako slabe volje je bil Žiga, a vseeno smo dobili zalet – očitno so tudi danes krapji pri podrtem drevesu.

Kakšno uro kasneje smo ob nasprotnem bregu opazili kos kruha, ki ga je prineslo mimo in so ga opazile tudi ribe. Odločil sem se, da krmilnik z vabo vržem čim bližje in res se je nekaj minut kasneje palica konkretno izvila in znova smo na trnku imeli krapa. Filip je že stal pripravljen s podmetalko v roki in ni popustil moledovanju svojega brata: »A imam lahko jaz mrežo?« V bistvu je bil potem Tim tisti, ki je krapa mojstrsko pripeljal stran od vej do podmetanke, kjer ga je Filip zajel. Brata sta sodelovala, jaz pa sem lahko v miru fotografiral. Naredili smo še nekaj slik fantov z ribo, nato pa so krapa s pomočjo mreže vrnili nazaj v kanal (gre namreč za revir *Ujemi in spusti*). Sedaj smo šele dobili zagon za lov. Omenim naj še, da je najbolj navdušeno fotografiral Leon, edini *ne-ribič* tam. Za razliko od nas verjetno res nima veliko priložnosti za pogled na živega, sveže ujetega krapa.

Kakšne pol ure kasneje se je palica (tokrat sem imel na trnku kruh) znova močno stresla, a je bila moja reakcija prepozna, zato je riba ušla, vseeno pa ni trajalo dolgo, ko sem zaslišal Filipa: »Ati, ati, palica!« Tokrat pa krap ni ušel. Kombinacija koruze in črvov je bila znova dobitna. Ta krap je bil sicer manjši od prejšnjega, a precej bolj borben (prejšnji se mi je zdel kar nekako vdan v usodo). Tokrat je bil Liam tisti, ki je ribo pripeljal do brega, Tim pa jo je zajel.

Začeli smo se pogovarjati, da moramo sedaj ujeti še eno ribo, ki jo bo obvladal Filip in zajel Liam. In malo pred peto uro popoldne, ko se je že pošteno shladilo, se je zgodilo prav to. Četrty krap ta dan in tretji, ki smo ga uspeli spraviti v podmetalko! Dokazali smo, da se vztrajnost izplača in ne obupaj, če ne uspeš v prvo, ampak pridi nazaj in poskusi znova! Tudi če se ti prvi krap strga in pobegne, je gotovo kje še kakšen, ki čaka.

Sonce se je skrilo, začelo nas je zebsti, Liam in Tim sta ujela še nekaj rdečeočk, ko se je za konec zatresla še Filipova palica. Ne le zatresla, skoraj bi jo potegnili iz rogovile. Filip je zategnil,

Mlada ribiča z zadnjim krapom, ki smo ga pripeljali do kopnega. Po tem je Filipu en pustil le lusko.

krapu poskusil preprečiti, da ta pobegne v zavetje potopljenih vej, a morda je bila »kontra« premočna, saj je riba ušla. Razočaranju pa je sledilo še presenečenje – ko je Filip krmilnik potegnil ven, je bila na trnku poleg črvov napičena še krapova luska, velika kot noht. Očitno se je krap zataknil v trnek in nato naglo odplaval v veje. Tudi Filip je rekel, da se palica ni najprej malo stresla, kot ponavadi, ko se ribe hranijo, pač pa jo je takoj odvelko proti vodi. Če je bil nekaj ur nazaj razočaran Žiga, pa je tokrat njegove občutke delil še Filip. Vseeno smo bili z dnevnim izkupičkom zelo zadovoljni, še posebej v primerjavi s prejšnjim tednom, ko smo bili zgolj opazovalci. Obenem je bil za nami še en izjemen zimski dan, ki smo ga v celoti preživeli zunaj. V dobri družbi je sedem ur minilo zelo hitro.

Na poti do avtov smo se ustavili pri ribiču, ki je lovil na mestu, kjer smo bili prejšnji teden mi. Tako kot mi takrat tudi on danes ni ujel ničesar. Seveda smo mu predlagali, naj naslednjič poskusi pri podrtem drevesu, saj se je nam ta odločitev skupaj z našo vztrajnostjo bogato obrestovala.

Blaž Dominik

KUNDŽA, PANTER S KAMČATKE

*Kundža (*Salvelinus leucomaenis*) je zelo zanimiv salmonid, endemit. Riba živi le v omejenem delu v Aziji, samo na skrajnem vzhodu Rusije, od Japonske do Kamčatke, v Ohotskem morju in v nekaterih rekah. Kundža je vrsta zlatovčice in ne postrvi. Njeno telo je prekrito z velikimi svetlimi pikami, katerih število se s starostjo povečuje.*

Ohotsko morje, od koder prihaja ta čudovita riba, je morje v Pacifiškem oceanu, med polotokom Kamčatko na vzhodu, Kurilskimi otoki na jugovzhodu, japonskim otokom Hokkaido na skrajnem jugu, otokom Sahalin na zahodu in odsekom vzhodne sibirске obale na zahodu in severu.

Glede na to, da je endemit Pacifiškega oceana, je zanimivo, da na kundžo niso naleteli na Aljaski ali Aleutskih otokih, ki so v neposredni bližini Kamčatke.

Malo znana in premalo raziskana ribja vrsta

Žal imamo malo informacij o tej ribji vrsti, ki ni dobro raziskana. Vemo, da živi nedaleč od obal v Ohotskem morju, ki je zelo bogato s hrano, kjer odraste. Hrani se z ribami, rakci in majhnimi lupinarji. Obilica dobre hrane ji omogoča, da hitro doseže lepo velikost. Preden se začne njena pot po rečnem toku navzgor proti drstiščem, meri od 60 do 70 cm. Največji ujeti primerki, stari približno devet let, so merili 120 cm.

Iz Ohotskega morja se odpravi na pot na drst po rekah navzgor proti izvirom. Najmanjši primerki, ki so jih ujeli, so merili okrog 50 cm. Ribe tolikšne velikosti so preživele manj kot dve leti v slani vodi. Največje so merile malo več kot meter!

Zdi se, da lahko ta vrsta zlatovčice v času življenjskega cikla opravi pot na drst večkrat, v nasprotju s pacifiškim lososom, po zgledu na stealheada ali atlanskega lososa. V publikaciji IGFA (Mednarodna zveza za športni ribolov) smo med objavljenimi rekordi ujetih rib na katerokoli tehniko našli le en rekord iz leta 2006. Ribo, ki je tehtala blizu 8 kg, so ujeli v vzhodni Sibiriji.

Riba, ki jo najdemo le v vzhodni Sibiriji in na Kamčatki

Glede na omejeno območje, kjer živi, torej vzhod Sibirije in Kamčatke, je logistično kar zahtevno priti do območij, kjer bi bil ribolov ugoden.

Največkrat je treba najeti helikopter, da bi prišli do predelov, ki so zelo divji in neobljudeni, kar v oddaljenem delu Rusije ni ne lahko niti poceni. Kundža začne svojo pot navzgor po rekah šele v avgustu, in to ne v vseh rekah in v veliko manjšem številu kot pacifiški losos.

Kundže, ki potujejo po reki navzgor, se hranijo izključno z ribami. Večino časa so na naše potezanke prijemale druge ribe, preden smo naleteli na kundžo, ki je bila na lovu za hrano.

Imeli smo priložnost loviti kundže tako v vzhodni Sibiriji kot na Kamčatki, zato lahko rečemo, da so ribe, večje od 70 cm, redke trofeje. V času zadnjega bivanja na Kamčatki so v eni od rek, po kateri kundže normalno potujejo proti izviru, v enem tednu ujeli eno samo kundžo, medtem ko so vsak dan ujeli zelo veliko šarenk, srebrnih lososov in zlatovčic dolly varden (*Salvelinus malma*).

Velike kundže, velike potezanke

Ta riba je plenilka in veliki primerki posebno radi napadejo velike potezanke v gibanju. Konec tolmunov je kraj, kjer je treba iskati velike kundže, ki so na preži, podobno kot tajmeni v Mongoliji.

Za pacifiške losose so učinkovite zelo žive barve, denimo rožnata, oranžna, vijoličasta. Avtor tega sestavka je svoji največji kundži, ki sta merili več kot 90 cm, prelisčil z veliko muho

Za uspeh se je treba zelo potruditi.

Prekrasna obarvanost kundže

srebrne barve z rdeče glavo, ki bi lahko oponašala majhno šarenko ali ranjenega lososa. Oprema za ribolov je enaka kot za lov srebrnega lososa; palica 9 ali 10, vrvica 8 je dobra kombinacija. Plavajoča vrvica z letečo glavo je najprimernejša za vodenje te vrste potezank.

Lepotica, prava plenilka

Njeno neverjetno obarvanost, ki se spreminja od barve naravne volne do rjavkasto rumene, odvisno od časa, preživetega v sladki vodi, dopolnjujejo belkaste lise na bokih. Ta kontrast z

Kundžo imenujejo tudi panter s Kamčatke. Na fotografiji je trofejni primerek te zanimive in redke ribe.

belo barvo trebuha spominja na leoparda ali snežnega panterja. Kundža divje napade potezanko in zapeta nudi zelo močan odpor. Njeno valjasto in mišičasto telo ji omogoča, da se ujeta pod v tok in se divje bori za prostost, zato je muharjenje nanjo zelo razburljivo.

Borut Jerše

Članek je bil objavljen v reviji *Pêche Mouche* v začetku letošnjega leta. Prevod in priredbo članka smo pripravili z dovoljenjem avtorja Herleja Hamona.

Milan Zgonc

(1957–2022)

Dragi prijatelj ribič, tvoj nasmeh bo vedno med nami. V mesecu januarju je naše vrste zapustil naš dragi prijatelj in ribič Milan Zgonc. Svojo mladost je preživel ob čudovitem Cerkljskem jezeru, kjer se je v rani mladosti že »zastupil« z ribolovom. Življenjska pot ga je pripeljala na Postojnsko, kjer je našel tudi svojo ljubezen ter si v Hraščah ustvaril topel dom in družino. Član RD Postojna je postal 1999, posebej mu je bila pri srcu reka Nanošica, ob kateri je preživel kar veliko svojega prostega časa, tako na sprehodih kot tudi ob ribolovu. V letu 2011 je opravil čuvajski izpit in v poznejših letih aktivno deloval v ribiško-čuvajski službi, v letu 2017 pa postal tudi njen vodja. V letu 2016 je opravil še izpit za ribiškega gospodarja in leto kasneje izpit za ribiškega inštruktorja. Kot član UO in pravno podkovan nam je bil v veliko pomoč, ko smo to znanje potrebovali. V letu 2016 je bil odlikovan z redom za ribiške zasluge III. stopnje.

Njegovo največje bogastvo pa sta bila vsekakor njegov nasmeh in dobra volja, ki ju je širil v svoji okolici kljub zahrbtni bolezni, ki ni in ni hotela popustiti. Dober prijem med zvezdami.

*RD Postojna***Boris Kosmač**

(1965–2022)

Zemeljski svet je januarja 2022 mnogo prezgodaj zapustil funkcionar in naš prijatelj Boris Kosmač, dolgoletni član RD Barje.

V RD se je včlanil leta 1990, ribiški izpit je opravil leto kasneje. Bil je odličen opazovalec narave in imel ogromno ribiških izkušenj. Zaradi znanja so ga v RD hitro opazili. Leta 1997 je opravil izpit za gospodarja in ribiškega čuvaja. Leta 1998 je uspešno opravil tudi izpit za izvajalca elektro odlova. Ribiški čuvaj je bil vse do leta 2014. Bil je tudi uspešen ribiški tekmovalac v lovu rib s plovcem.

Za svoje bogato delo je prejel več družinskih in zveznih ribiških priznanj: leta 1998 red za ribiške zasluge III. stopnje z listino, leta 2001 red za ribiške zasluge III. stopnje z zast., leta 2005 je prejel red za ribiške zasluge II. stopnje, leta 2013 pa tudi red za ribiške zasluge I. stopnje z listino.

Domači RD Barje je bil zvest od svojih ribiških začetkov pa vse do prezgodnje smrti. Bil je predan sulčar in ščukar, rad je beličaril. Pri srcu sta mu bila Ljubljana in ribnik Strahomer. Imel je rad morje, bil je odličen hokejist. Pogrešali bomo njegovo prijazno besedo in prijetna srečanja v barjanskih revirjih. Počivaj v miru, Boris!

*RD Barje***Ivan Loparić**

(1925–2021)

Konec meseca decembra se je od medvoških ribičev za vedno poslovil dolgoletni član Ivan Loparić.

V ribiške vrste je vstopil že leta 1983, leto zatem pa opravil ribiški izpit. S svojo dejavnostjo, zagnanostjo in toplim, človeškim značajem je vedno navduševal svoje ribiške prijatelje. Izredno je znal uživati ob bregovih reke Save in Sore. Bil je izreden opazovalec narave in ob tem zelo užival. Prav tako pa je bil tudi zelo predan čebelar.

V zadnjih letih članstva je največkrat lovil v ribniku, ki se je nahajal poleg ribiškega doma. Še ne dolgo nazaj je bil poln energije in optimizma, ki mu ga kljub njegovemu zdravstvenemu stanju nikoli ni zmanjkalo. Vendar mu je bolezen pretrgala nit življenja.

Spoštovani Ivan, počivaj v miru!

*RD Medvode***Zvonko Abjanović**

(1951–2022)

Izvedeli smo žalostno vest, da je vrste RD Barje za vedno zapustil Zvonko Abjanović. V RD se je včlanil 2016, ribič pa je bil že pred tem. Rad je beličaril, pri čemer mu je družbo pogosto delal vnuk. Med revirji, ki so mu bili najbolj pri srcu, je bilo Krmsko jezero. Tam je našel svoj mir. Počivaj v miru!

*RD Barje***Jordan Kogoj**

(1954–2020)

Konec leta 2020 nas je v 66. letu starosti zapustil dolgoletni član Jordan Kogoj iz Šempasa.

V RD Soča se je včlanil leta 1981, leta 2012 pa prejel jubilejno listino ob 30-letnici članstva v ribiški družini. Naš član je ostal vse do zadnjega dne.

Spominjali se ga bomo kot veselega in družabnega človeka. Vsi njegovi ribiški kolegi ga bomo ohranili v trajno lepem spominu.

RD Soča

**TRGOVINA
Z RIBIŠKO OPREMO**

Sport
DANILO

Danilo Bižal s.p., Smledniška 32, 4000 KRANJ
Tel., fax.: 04/232-50-50, 041 643-194
E-mail: sport.danilo@siol.net Spletna stran: <http://www.sport-danilo.si>

IZ KUHARSKE BELEŽNICE GOJKA ŠKORIČA

PRIPRAVA TOPLOTNO OBDELANIH SLADKOVODNIH RIB

Iz sladkovodnih rib lahko pripravimo zelo različne jedi, od hladnih predjedi iz surovih rib ali termično obdelanega ribjega mesa, toplih predjedi, juh in čorb do glavnih jedi.

Prvi kuharski recept iz kuharske beležnice Gojka Škoriča smo objavili v glasilu Ribič decembra leta 2014. Od tedaj je Gojko bralcem v vsaki številki predstavil že več kot 150 receptov za pripravo različnih okusnih jedi iz naših sladkovodnih rib.

V tokratni številki predstavljamo nekaj njegovih nasvetov za kuhanje »na modro«, poširanje in dušenje rib

Kuhanje »na modro« in poširanje

Kot način priprave sladkovodnih rib se premalo uporabljata kuhanje in poširanje, čeprav lahko na ta način pripravimo zelo okusne jedi. Gojko za ta način priprave priporoča belo ribo, ki nima veliko kosti (smuč, som, postrv ...).

Kuhanje »na modro«

Za ta način kuhanja so najbolj primerne ribe, katerih koža je prekrita s plastjo sluzi, kot so: postrvi, zlatovčice, linji, krapci, ščuke. Ne smemo odstranjevati lusk, ribe samo rahlo splaknemo, da ne odstranimo sluzi, saj prav ta obarva ribo na modro.

Za kuhanje »na modro« zlijemo v lonec približno 2 litra vode, vanjo damo eno večjo, na lističe narezano čebulo, korenček, vejico peteršilja in za slabo jedilno žlico soli.

Voda naj vre približno 20 minut, potem dodamo še lovorov list, 2 do 3 klinčke, 5 do 6 zrnč pimenta in belega popra ter kuhamo še 10 do 15 minut.

Zavretek precedimo in prelijemo v podolgovato posodo za kuhanje rib, dodamo še 2 dl belega suhega vina ali šerija (šeri je znamenito vino iz Andaluzije, najbolj južne španske pokrajine. Že stoletja ga pridelujejo iz belih avtohtonih sort in ojačajo z dodajanjem grozdnega žganja. Svoj prepoznavni okus in kompleksnost pridobi s staranjem). Pustimo, da zavretek zavre. Nato ga ohladimo. Potem vanj položimo ribo, zavremo in na rahlem ognju kuhamo 10 do 25 minut. Dolžina kuhanja je odvisna od velikosti in teže ribe. Pri tem moramo paziti, da zavretek ves čas le rahlo vre.

Poširanje

Poširanje je kuhanje v vročem zavretku, ki pa ne sme vreti. Podobno je običajnemu kuhanju, le da je temperatura vode ali druge tekočine nekaj stopinj pod vreliščem. Lahko pripravimo enak zavretek, kot pri kuhanju ribe »na modro«, razlika je v tem, da ga še rahlo okisamo z limoninim sokom. Iz ribjega zavretka lahko pozneje pripravimo tudi omako, tako da ji dodamo še belo suho vino, jo še malo povremo ter po želji za zgostitev dodamo tudi smetano za kuhanje.

Zavretek precedimo, prelijemo v posodo za kuhanje ribe in prilijemo pol litra belega suhega vina. Ribo položimo v hladen zavretek in ga počasi grejemo skoraj do vretja, pustimo še 5–10 minut. Potem posodo umaknemo z ognja in pustimo ribo v zavretku še 10 do 15 minut. Da je riba poširana, prepoznamo po tem, da ribje oči postanejo bele barve, meso pa trdo in ni več sledi krvi.

Ribo lahko poširamo tudi tako, da surovi ribi damo v trebušno votlino razne začimbe in posolimo. Ribo potem zavijemo v PVC-folijo in damo v vrelo slano vodo za 5 do 10 minut, odvisno od velikosti in teže ribe. Potem ponev z ribo odstranimo z ognja in ribo pustimo v vodi še 10 do 15 minut.

Tehniko poširanja poleg priprave rib lahko uporabljamo tudi za nežno, belo meso piščanca, purana, lahko tudi za teletino.

Dušen ribji filet z zelenjavo (foto: Borut Jerše)

Ob poširani ribi navadno postrežemo različne kremne omake, kot je recimo holandska ali bearneska omaka, katere glavna sestavina je pehtran.

Dušenje

Dušenje je način priprave sladkovodnih rib, s katerim lahko pripravimo zelo veliko različnih okusnih ribjih jedi. Na ta način lahko pripravimo tako ribje fileje, zrezke, cele ribe ali ribje kotlete. Sok iz ribjega mesa se pomeša s tekočino in tako dobimo osnovo za odlične, aromatične omake.

V posodi stopimo eno do dve žlici masla, nato dodamo na rezine narezano šalotko, na paličke narezano korenje in bučke, na koleščke narezano stebelno zeleno in malo popražimo. Prilijemo en dl belega suhega vina, malo ribje osnove in vse skupaj prevremo. Kose ribe ali ribji file položimo na zelenjavo, malo posolimo, pokrijemo s pokrovko in dušimo na majhnem ognju 15 do 20 minut, odvisno od velikosti in teže ribe. Po potrebi med dušenjem prilijemo še nekaj tekočine, lahko ribje osnove, če pa te nimamo, lahko dolijemo nekaj vode.

Dušeno ribo položimo na krožnik in jo obložimo z dušeno zelenjavo. Tekočini, ki je ostala od dušenja v kozici, dodamo še malo ribje osnove, belega suhega vina, limoninega soka in jo še malo prekuhamo, da se reducira. Tako dobimo okusno omako, ki ji po želji lahko dodamo še malo smetane za kuhanje in začimimo. Omako prelijemo po ribi.

Kot priloga k dušeni ribi gre zelo lepo pire, lahko iz krompirja, cvetače romanško, brokolija ali korenja. Ob jedi priporočamo belo suho vino.

Recepte pripravil: Gojko Škorič
Zabeležil: Borut Jerše

